

Громадська думка про правотворення

**/Бюлетень оперативних матеріалів на базі аналізу
правової електронної інформації/**

2011 № 11

Громадська думка про правотворення

Бюлетень оперативних матеріалів на базі аналізу
правової електронної інформації

Заснований у 2011 році

№ 11 2011

Засновники

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Національна юридична бібліотека

Головний редактор

О. Онищенко, академік НАН України

Редакційна колегія

В. Горовий,

Н. Іванова (відповідальна за випуск), А. Чекмарьов,

А. Берегельська

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна

gdpp@yandex.ua

Передрук – тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2011

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНА ПОДІЯ	3
АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС.....	6
РЕЗОНАНСНА ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЯ.....	17
НОВИНИ ЗАКОНОТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ	21
ВІДГУКИ	29
Законопроект «Про засади державної мовної політики».....	29
Пенсійна реформа	32
Закон України «Про вибори народних депутатів»	39
Законопроект «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень».....	42
Інше	45
ПРОГНОЗИ	53
КОМЕНТАРІ ЗАРУБІЖНИХ ЕКСПЕРТІВ	58
ЩОДЕННИК БЛОГЕРА	61

АКТУАЛЬНА ПОДІЯ

Законодавча новація з далекосяжними наслідками

20 вересня під парламентом, відбулася акція протесту, на якій воїни-афганці, а також чорнобильці-ліквідатори виступили проти прийняття за основу проекту закону «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» (№ 9127). Законопроект схвалено першому читанні, а у випадку його остаточного ухвалення матиме істотний вплив на реалії соціалітики.

Хоча з назви законопроекту це не очевидно, але йдеться про долю чисельних пільг для українських громадян, які державний бюджет не може – і уряд визнає це – «потягнути». Закон визначає механізм виконання судових рішень про стягнення коштів з державних органів, підприємств та установ. Поряд з цим законопроект передбачає надання Кабміну повноважень визначення порядку, критеріїв компенсацій багатьом категоріям пільговиків, умов їх надання та конкретну грошову суму пільги чи допомоги з урахуванням реальних фінансових можливостей держави. Отже, невдовзі розмір і порядок виплати пільг в Україні буде встановлювати не парламент, а Кабінет Міністрів.

Окрім внесення змін до «соціальних» законів передбачені новели і для юросіб у сфері паливно-енергетичного комплексу та державних холдингових компаній. Так, відтепер на підприємствах паливно-енергетичного комплексу під час виконання судових рішень не захищаються законом питання виплат зарплати, відшкодування матеріальної шкоди, завданої каліцтвом, смертю та стягнення аліментів. Держава повністю відмовляється від відповідальності за зобов'язаннями державної холдингової компанії, крім випадків, передбачених законом. До того ж у законі про Кабінет Міністрів до основних повноважень уряду додано повноваження забороняти примусову реалізацію майна юридичних осіб.

Остаточно ухвалити закон мають на найближч пленарному тижні, а набрати чинності він повинен від 1 січня наступного року.

Представники опозиції заявляють, що закон був представлений на розгляд і ухвалений всупереч регламенту і звинувачують владу в тому, що вона має намір істотно скоротити пільги. Згідно з заявами опозиціонерів, законопроектом про гарантії держави щодо виконання судових рішень пропонується скасувати соціальні пільги

16 категоріям громадян. Як заявив, наприклад, народний депутат-«бютівець» А. Павловський, «даний документ цікавий тим, що в другій його частині, у перехідних положеннях, з 1 січня 2012 року скасовується виплата соціальних пільг 16 категоріям громадян. Серед іншого, це стосується ветеранів Великої Вітчизняної війни, “чорнобильців”, дітей війни. Окрім того, скасовуються соціальні виплати для мільйонерів та прокурорів».

На думку депутата-«нашоукраїнця» А. Гриценка, прийняття такого закону відбирає частину конституційних положень парламенту. «Формування основ соціальної політики є виключною прерогативою Верховної Ради. І люди, які, наприклад, брали участь у війні, або охороняли атомний реактор, повинні мати гарантії держави, визначені законом. А не так, що вони прийдуть в уряд, а він розведе руками і скаже: “Грошей немає”», – зазначає А. Гриченко.

Представники провладних сил у свою чергу наголошують на невідомості для української економіки існуючої на сьогодні більш ніж широкій системі пільг. Так, за даними віце-прем'єра С. Тігіпка, усі соціальні обіцянки цього і попередніх урядів нині сягають 160 млрд грн. Віце-прем'єр заявив, що задоволення поточних позовів у судах лише щодо гарантованих законом виплат інвалідам-чорнобильцям призведе до втрати понад дев'ять мільярдів бюджетних гривень.

З огляду на це речник фракції Партії регіонів М. Чечетов заявив, що таким чином влада покладе край популізму відтепер фінансування пільг відбуватиметься з врахуванням ресурсних можливостей бюджету.

Голова парламентського підкомітету з питань соціального захисту та соціальних гарантій, депутат-«регіонал» О. Стоян вважає, що передача права нараховувати пільги від парламенту до Кабміну є виправданою. «У нас десятки, а то й сотні видів пільг, – зазначає він. – Немає системи призначення. Мабуть, настав уже час, що треба людей не через пільги підтримувати, а давати нормальну заробітну плату. Щоб ви знали: у нас понад 13 млн людей мають пільги».

Як наголосив лідер фракції ПР О. Єфремов, «ми нічого не скасовуємо. Якщо хтось каже, що це так, то він не правий... Що сталося насправді: ми протягом останніх 15 років понаприймали в парламенті стільки законодавчих актів з пільгування, а вони жодного разу не виконувалися».

За його словами, виплати пільговикам не були передбачені в держбюджеті, і щоб заплатити відсуджені гроші в судах, доводилося урізати фінансування інших статей бюджету, наприклад, медицини.

«Нас примусили більш активно займатися цим питанням – рішеннями Європейського суду. Нам сказали: або ви наведіть порядок в цьому напрямі і чесно скажіть, що ви в змозі, а що не в змозі виплачувати, або беріть на себе відповідальність, зробіть відповідні висновки за всіма рішеннями національних судів. Природно, друге зробити неможливо... Було запропоновано всі виплати, які були до сьогоднішнього дня, проводити далі», – розповів «регіонал».

О. Єфремов пояснив, що тепер рішення щодо виплат планується перекласти на Кабмін. «Ми законом нічого не зменшили, ми не сказали, що не будемо платити, ми сказали, що виплата грошей пільговикам, вирішення цього питання, передається Кабміну, виходячи з коштів, які є в держбюджеті», – підсумував депутат.

До речі, Рада Європи, як впливає з повідомлення прес-служби МЗС України, вітає намір Верховної Ради вдосконалити систему виконання рішень судів. Відповідну резолюцію ухвалив Комітет міністрів Ради Європи на засіданні з нагляду за виконанням країнами рішень Європейського суду з прав людини. «Прогрес у процесі розгляду українським парламентом законопроекту “Про гарантії держави щодо виконання судових рішень” розглядають у колах Ради Європи як прорив у вирішенні системної проблеми невиконання рішень національних судів, що свідчить про активізацію зусиль органів влади України, спрямованих на створення додаткових гарантій забезпечення захисту прав людини», – цитує прес-служба МЗС резолюцію РЄ.

Щоправда, українські опозиціонери закидають владі політичне маніпулювання: «Справді є проблема з пільгами. Не вистачає ресурсу, щоби фінансувати все. Але якщо В. Янукович такий сміливий, то нехай законопроект назве “Про скасування пільг для таких-то категорій населення”. Це буде чесно. Натомість він за нормальну назву іншого закону ховає в перехідних положеннях оце злодійкувате діло», – обурюється А. Гриценко.

У принципі, прагнення влади «замаскувати» чергове непопулярне рішення можна зрозуміти, як і прагнення опозиціонерів надати йому якомога резонанснішого звучання. Проблемою найближчим часом може стати інший момент, наразі «похований» під «пільговими» дискусіями: законопроект «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» передбачає внесення змін у закон про трубопровідний транспорт. На думку народного депутата А. Гриценка, вона відкриває можливість для продажу газотранспортної системи.

Прогнозуючи перспективи розгляду в другому читанні законопроекту про гарантії держави щодо виконання судових рішень, спікер парламенту В. Литвин повідомив, що вже надійшло «дуже багато поправок до цього документа», але вони ще не опрацьовані профільним комітетом. Водночас, за словами В. Литвина, «у жодній фракції ніхто не горить бажанням приймати цей закон, бо усі розуміють, що він демонструє наступ на права людей». Спікер звернувся до колег-депутатів «замість закликів і звинувачень вийти на вдосконалене прийняття цього закону».

Імовірний розвиток подій:

– заяви високопосадовців дають можливість прогнозувати, що незабаром законопроект «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень», незважаючи на критику опозиції все ж буде прийнятий у другому читанні;

– водночас у випадку ухвалення законопроекту існує висока ймовірність організації довготривалих протестних акцій різних категорій користувачів пільг; пом'якшенню соціального невдоволення могла б сприяти одночасна з ухваленням законопроекту демонстрація реальної готовності влади заощаджувати кошти держбюджету не лише на групах населення, що потребують захисту, а й на фінансуванні чиновників;

– відкладення узгодження існуючих соціальних пільг із можливостям державного бюджету несе ризики санкцій з боку європейських інституцій, що неодноразово вказували українській владі на необхідність врегулювання проблеми.

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Н. Іванова, канд. іст. наук, наук. співроб.

Автоцивілка: проблеми, питання, перспективи

Тема про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів є однією з найактуальніших як для автомобілістів, так і для страховиків. Як показують дискусії, найбільш обговорюваними темами є суперечки при виникненні ДТП, а також проблеми недоробок і різночитань у чинному

законодавстві, що дає страховикам можливість необґрунтовано відмовляти у виплаті відшкодування страховки, занижувати її розмір і зволікати з термінами виплати. Важливим питанням є запровадження в Україні європротоколу, а також те, як вплинуть на ситуацію у сфері страхування власників транспортних засобів, зміни в законодавство, що передбачають відміну техогляду.

Отже, осінь поточного року готує чимало нововведень у сфері ОСЦПВ. З 19 вересня набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, які торкаються ДТП і виплати відшкодування» страховки. Вказаним Законом буде внесений ряд змін в Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів». Учасники дорожньо-транспортних подій отримають право самостійно оформляти матеріали ДТП, в яких постраждали застраховані транспортні засоби, немає травмованих і загиблих, всі учасники ДТП застрахували свою відповідальність і згодні з причиною ДТП (відсутні спірні моменти). Оформлятиметься ДТП по європротоколу встановленої форми, що дозволить не привертати співробітників ДАІ при незначних дорожньо-транспортних пригодах. Крім того, спрощена процедура оформлення ДТП застосовуватиметься за відсутності ознак алкогольного, наркотичного сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів.

Європротокол є документом, яким учасники ДТП доводять до відома страховика про те, що відбулася страхова подія. Заповнений європротокол пред'являється в триденний строк у страхову компанію і є підставою для виплати відшкодування.

Метою даного нововведення є врегулювання питань розмежування повноважень органів, які беруть участь у процесі оформлення та винесення рішень по ДТП. Тобто якщо в результаті ДТП були отримані незначні пошкодження транспортного засобу, то це питання виключно сфери страхування, і, відповідно, ним повинні займатися страховики без участі державних органів.

Ще один важливий нюанс. З осені поточного року в Україні передбачається використання тільки одного типу угоди обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, тоді як ще донедавна застосовувалися три типи угод (1-й передбачає страхування відповідальності будь-якої особи, яка на законних підставах керує автомобілем, зазначеним у полісі; 2-й містить умови, за якими страховий захист поширюється на

відповідальність певної конкретної особи, зазначеної у ньому, незалежно від того, який автомобіль вона буде експлуатувати; 3-й оформляється на певний автомобіль, із зазначенням особи чи кількох осіб, що мають право керувати цим автомобілем). Згідно з законом, водії, які на момент його вступу в силу мають угоди ОСЦПВ 2-го і 3-го типу полісу не зможуть скористатися послугою європротоколу, проте вони у будь-який момент можуть укласти нову угоду і перейти на 1-й тип.

Окрім очевидних плюсів введення спрощеної процедури оформлення ДТП, таких як уникнення заторів, що створюються під час очікування ДАІ на місці аварії, а також можливість для потерпілого в результаті ДТП звернутися за відшкодуванням збитку до своєї страхової компанії, а не до компанії винуватця, як це було раніше, існує і низка спірних питань.

Головним питанням, яке турбує страховиків, це майбутнє ринку після того, як водії почнуть користуватися європротоколом, адже, на думку багатьох експертів, основними чинниками вибору клієнта стануть надійність страховика та рівень послуг, що надаються. Крім того, існує імовірність того, що українських страхові компанії є недостатньо готовими для впровадження спрощеної процедури оформлення ДТП. Деякі учасники ринку вважають, що з введенням прямого врегулювання збитків може відбутися стрибок збитковості за цим видом страхування, а також прогнозують збільшення кількості випадків страхового шахрайства на ринку приблизно на 10 %. Ще одним прогнозованим моментом є зменшення кількості страховиків, які працюють на ринку ОСЦПВ.

Також із введенням європротоколу страхові компанії не зможуть реалізувати своє право регресу (коли страхова компанія здійснює грошове стягнення з винуватця ДТП, щоб покрити збиток від виплати відшкодування страховки потерпілому). Тут варто пояснити, що складання європротоколу забезпечує потерпілому відшкодування збитку по ОСЦПВ лише в межах, встановлених уповноваженим органом. У разі якщо розмір збитку перевищив встановлену межу потерпілий позбавляється можливості отримати повну компенсацію заподіяного збитку за договором ОСЦПВ і можливості отримати відшкодування за договором КАСКО. Як відомо, за договорами добровільного страхування КАСКО для отримання відшкодування страховки передбачений перелік обов'язкових документів, до числа яких належить і довідка ДАІ. Отже, потерпілий по ОСЦПВ із автомобілем застрахованим КАСКО, склавши

європротокол, позбувається можливості отримати виплату за договором КАСКО. За угодами КАСКО встановлюються чіткі терміни для виплати відшкодування страховки. Зміни ж у закон по ОСЦПВ дадуть страховику можливість розглядати документи протягом 90 днів. Таким чином, якщо страхувальник отримає виплату по КАСКО, то страховик по угоді КАСКО може звернутися з регресною вимогою до страховика відповідальності. Якщо ж ви звертаєтесь безпосередньо до страховика відповідальності – тоді мова про регресну вимогу йти не буде.

На думку президента Ліги організацій страхових України Н. Гудими, відміна регресу вдарить по страховим компаніях і вони зазнаватимуть додаткові збитки. Проте цей ризик буде врахований при перерахунку базового платежу з обов'язкового страхування цивільної відповідальності, що призведе до його підвищення, і подорожчання полісів ОСЦПВ.

Президент Української федерації страхування О. Завада вважає, що з моменту вступу в силу прямого відшкодування збитків, що є логічним кроком після введення європротоколів, виплати зростуть на 20–25 %. У результаті можливо, що слабкі страхові компанії можуть понести значні збитки або навіть розоритися. Технологічним мінусом нового закону віце-президент-директор з ринкового і банківського продажу компанії страховки «Омега» А. Литвинів вважає неготовність клієнтів страхових компаній до об'єктивної і самостійної оцінки дорожніх інцидентів. Учасникам аварії може виявитися не просто оцінити пошкодження – особливо приховані, адже єдиної методики розрахунку пошкоджень в Україні немає. Визначити самостійно винуватця ДТП теж не завжди буде легко. Потрібна чітко прописана процедура визнання вини учасниками руху. Також існує ризик того, що водії просто не зможуть коректно заповнити сповіщення для страхової компанії і доведеться вносити уточнення, а це може затягнути термін розгляду справи. Така ситуація цілком може зіграти на руку і несумлінним страховикам. Уже сьогодні багато компаній заявляють, що за наявності помилок і неточностей при оформленні протоколів, вони відмовлятимуть потерпілим у виплатах. Голова правління страхової групи «ТАС» Д. Гріцута пояснив, що згідно із законом механічні помилки при заповненні європротоколу не можуть бути причиною відмови. Якщо ж європротокол заповнюватиметься з метою

спотворенням обставин ДТП, це може кваліфікуватися як шахрайство. У цьому випадку рішення про відмову ухвалюватиметься в суді. Ця ситуація симулюватиме страховиків детальніше проводити експертизи автомобілів, ремонт яких їм належить оплачувати по європротоколу, а також до ретельного вивчення обставин ДТП, що, у свою чергу, можливо, потребуватиме збільшення штату фахівців цього напрямку.

Актуальним залишається питання вартості страхового полісу. Як уже зазначалося, страхові компанії задля нейтралізації фінансових ризиків, пов'язаних із введенням європротоколу прогнозують збільшення платежу з обов'язкового страхування цивільної відповідальності. Голова правління компанії страховки «Брокбізнес» В. Загребной вважає, що відміна обов'язкового техогляду в Україні також вплине на ринок ОСЦПВ.

За новим законом, страхова компанія зобов'язана надати поліс ОСЦПВ, навіть якщо автомобіль перебуває в несправному стані, оскільки відповідальність за технічний стан автомобіля, згідно з законом про дорожній рух, лежить безпосередньо на водієві. Отже, при цьому, при розрахунку вартості поліса автоцивілки страховики застосовуватимуть коефіцієнти, враховуючи ризики страховок. Так, за наявності проведення діагностики на СТО, або відміток про проходження сервісного обслуговування буде застосовуються знижений коефіцієнт, або надаватися знижка на поліс. Для тих, хто не пред'явить ніяких документів про технічний стан автомобіля поліс обійдеться дорожче, оскільки страхова компанія отримує додаткові ризики, враховуючи стан автомобіля. Заступник голови ради Ліги страхових організацій України О. Зальотов вважає, що «оскільки технічно несправний засіб буде підвищувати збитковість автоцивільної відповідальності, страхові компанії при переукладанні договору ОСЦПВ будуть використовувати підвищувальні коефіцієнти для таких автовласників».

Водночас, за словами директора департаменту організації і розвитку продажів «PZU Україна» В. Дужака, страхові компанії навряд чи будуть робити будь-які надбавки. «По-перше, на ринку автотранспортного страхування зберігається висока конкуренція, по-друге, в Україні дуже невеликий відсоток аварій, викликаних несправністю транспортних засобів», – пояснює свою позицію експерт.

Підсумовуючи хотілося б зауважити, що система державного регулювання ОСЦПВ поки що не враховує і не визначає багато сер-

йозних моментів, від яких залежить її ефективність. Проте український страховий ринок на шляху до євроінтеграції і задля досягнення кінцевої мети – зробити страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів в Україні ефективним, соціально-орієнтованим і в той же час економічно прибутковим механізмом, вкрай важливим є активна участь експертів цієї сфери в процесі вдосконалення відповідної законодавчо-нормативної бази та її практичної реалізації.

Імовірний розвиток подій:

– у зв'язку із можливим підвищенням вартості страхового полісу та введенням європротоколу, для страхувальника основним чинником вибору страхової компанії стане якість врегулювання страхових випадків та гарантії неодмінного відшкодування збитку, що спричинить вплив на кількість існуючих на ринку страхових компаній;

– експерти наголошують, що реалізація закону про європротокол найближчим часом буде ускладнена нестачею повідомлень про ДТП, а також відсутністю чітко прописаного порядку їх заповнення. Також цей процес буде ускладнений без відповідного коригування ПДР і без зміни інших нормативних підзаконних актів технічного характеру.

Н. Половинчак, влас. кор. СІАЗ

Чергова спроба вирішення мовного питання в Україні

Сьогодні в Україні мовна проблема належить не стільки до актуальних, скільки до резонансних – питання статусу мов починає набувати розголосу щоразу напередодні виборчої кампанії і відразу ж після її закінчення відкладається на перспективу нової передвиборної гонки.

Тож напередодні парламентських виборів 2012 р. мовні питання знову хвилюють суспільство. Напередодні початку роботи нинішньої сесії ВР депутати-«регіонали» В. Колесніченко та С. Ківалов зареєстрували черговий мовний законопроект «Про основи державної мовної політики» (реєстр. № 9073). У ньому, як заявив народний депутат, голова парламентської фракції Партії регіонів О. Єфремов, враховано рекомендації Венеціанської комісії.

Нагадаємо, попередній проект закону № 1015-3 «Про мови в Україні» 2010 р., внесений представникам коаліції О. Єфремовим, П. Симоненком та С. Гриневецьким, визнавав українсько-російську двомовність і передбачав широке функціонування російської мови, зокрема в діловодстві, законодавстві й освіті. Документ укотре сколихнув суспільство, і Голова Верховної Ради В. Литвин направив його на експертизу Венеціанської комісії. Для правової оцінки документа було створено робочу групу, до якої увійшли члени Венеціанської комісії і експерти Генерального директорату з прав людини і правових питань Ради Європи.

У результаті законопроект отримав негативну оцінку Верховного комісара Організації з безпеки і співробітництва у Європі в справах національних меншин К. Волленбека, який звернув увагу на ряд суттєвих недоліків проекту, зокрема те, що документ майже виключно зосереджується на захисті та просуванні російської мови та не передбачає належного захисту мов менш численних нацменшин. К. Волленбек зазначив, що положення законопроекту запроваджують систему, за якою російська мова користуватиметься невідправданими перевагами, які піднімуть її статус до де-факто офіційної мови. Такий розвиток подій, на думку Верховного комісара ОБСЄ, міг збільшити існуючий поділ у суспільстві за мовною ознакою та збільшити напруження між носіями різних мов. «З огляду на це я рекомендую владі України утриматися від розгляду проекту закону про мови в Україні у його теперішній формі», – зазначив К. Волленбек.

Венеціанська комісія також розкритикувала законопроект «Про мови в Україні». Зокрема, у своїх висновках комісія відзначила, що «положення проекту закону щодо російської мови можуть трактуватися як намір авторів поставити російську мову на один рівень з державною, незважаючи на Конституцію».

Тож на сьогодні, урахуванням оцінки та зауважень Венеціанської комісії до законопроекту про мови, відзначив О. Єфремов, було розроблено та зареєстровано новий документ. Нинішній законопроект, наголошують його автори, має на меті встановити рівноправність усіх мов, які живаються на території України. Із посиланням на «Європейську хартію регіональних мов або мов меншин» як базовий документ (Україна ратифікувала Хартію в травні 2003 р.), у мовне законодавство вводиться поняття «регіональна мова», що отримує на території її поширення такі самі права, як і державна.

Отже, на території України гарантується вільне використання регіональних мов, до яких віднесено російську, білоруську, болгарську, вірменську, гагаузьку, їдиш, кримськотатарську, молдавську, німецьку, новогрецьку, польську, ромську, румунську, словацьку і угорську; окрім цих, згідно з рекомендаціями Верховного комісара ОБСЄ у справах національних меншин, додано русинську, караїмську та кримчацьку мови.

У запропонованому законопроекті зазначено, що для надання будь-якій мові статусу регіональної достатньо, щоб кількість осіб цієї мовної групи, які мешкають на певній території, становила 10 % і більше від загальної чисельності її населення. Чисельність регіональної мовної групи на певній території визначається на підставі даних Всеукраїнського перепису населення про мовний склад населення в розрізі адміністративно-територіальних одиниць. Таким чином, згідно з останнім переписом населення 2001 р., російська мова стане регіональною в 13 адміністративно-територіальних одиницях України з 27-ми: у Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Луганській, Миколаївській, Одеській, Сумській, Харківській, Херсонській, Чернігівській областях, АР Крим та Києві і Севастополі; кримськотатарська – в АР Крим, угорська – у Закарпатській області, румунська – у Чернівецькій. Інші мови традиційних національних меншин України отримують захист у менших адміністративно-територіальних одиницях.

Регіональною мовою зобов'язані будуть спілкуватися і вести діловодство місцеві органи державної влади, органи місцевого самоврядування, об'єднання громадян, установи, організації, підприємства, посадовці та службовці, а також громадяни-підприємці. Зарахування на державні посади теж відбуватиметься з огляду на знання мов нацменшин. Тож крім російської мови (що навряд чи стане проблемою для більшості чиновників) частина посадовців у деяких регіонах змушена буде вивчити румунську, угорську чи кримськотатарську мову.

Як і слід було чекати, оцінки на адресу чергової депутатської ініціативи прозвучали досить різні, інколи – діаметрально протилежні. З одного боку, прибічники запропонованих новацій апелюють до права на мовне самовизначення й вільне користування мовами в приватному та державному житті як невід'ємного права людини і громадянина та наголошують на тому, що проект закону України «Про засади державної мовної політики» жодним чином не передбачає розвиток регіональних мов за рахунок української мови. З іншого – парламентський Комітет з питань культури і духовності відхилив законопро-

ект про мови, внесений депутатами від Партії регіонів С. Ківаловим та В. Колесніченком, як такий, що «фактично запроваджує дві державні мови в Україні». Комітет направив документ до всіх юридичних інстанцій для проведення експертизи на предмет відповідності ст. 10 Конституції України.

Неоднозначною виявилася і оцінка законопроекту представниками деяких організацій нацменшин України. Зокрема, голова Народної ради русинів Закарпаття (що розглядається багатьма експертами в контексті сепаратистських тенденцій за неофіційної підтримки Будапешту) Є. Жупан «дуже позитивно» оцінив таку ініціативу, нагадавши про те, що, на відміну від України, в усіх сусідніх державах, де проживають русини, вони визнані за окрему національність. «...Якщо закон буде проголосований, ми отримаємо законне право проголосити русинську мову регіональною... Ми будемо добиватися своїх законних прав», – заявив, серед іншого, він.

У свою чергу президент Єврейської ради України І. Левітас наголошує: хоча ідиш – це мова українських євреїв (до речі, саме ідиш є мовою, за визнанням Венеціанської комісії, що потребує захисту), але статус регіональної вона могла б отримати тоді, якби євреї жили компактно. Євреї ж не зможуть здобути статус регіонального для своєї мови, оскільки вони розкидані по всій Україні і ніде не наберуть таку кількість, щоб отримати статус. «Ідиш просто має бути визнана мовою євреїв України. ...Треба, щоб створили кадастр мов, які функціонують в Україні. Ми про це вже 15 років говоримо. А цей законопроект нічим ідишу не допоможе», – відзначає він.

Глава меджлісу кримськотатарського народу М. Джемільов вважає: з огляду на те, що кримськотатарський народ є корінним у Криму, питання надання офіційного статусу кримськотатарській мові має вирішуватись незалежно від якихось регіональних мов. «Якщо вони хочуть якось підвести нашу мову під офіційний статус таким чином, ми «за», для нас головне не форма, а зміст: кримськотатарська мова має бути офіційною в Криму». При цьому він наголошує на тому, що «такий принцип регіоналізації мов несе загрозу для держави Україна, багато регіонів у силу багатьох обставин стали російськомовними, а через регіональні мови у них взагалі зникне стимул вчити державну мову» та обіцяє, що сам за цей законопроект у Верховній Раді не голосуватиме.

На те, що законопроект не лише не допоможе вирішити проблеми з мовами більшості національних меншин, а і створить

загрози для національної безпеки, вказують і експерти. Так, керівник соціологічної служби «Український барометр» В. Небоженко вважає, що автори проекту переслідували мету, зорієнтовану на східні області, – не допустити створення там нової проросійської партії лівоцентристського спрямування. «Але те, що роблять Колесніченко і Ківалов, призведе не до стабілізації ситуації на Сході, а до сепаратизму на Заході», – прогнозує політолог. Експерт нагадує, що цим тенденціям сприяють сусідні з Україною Угорщина і Румунія: Будапешт роздає паспорти угорцям, що живуть на Закарпатті, а Бухарест – румунам у Чернівецькій області. Ця проблема отримає розвиток, якщо буде прийнятий новий мовний закон: можуть з'явитися як мінімум два автономних утворення на заході країни – про таку перспективу автори проекту не думали. «Крим і Донецьк ніхто з собою не понесе, вони залишаться на місці, незалежно від того, з'явиться новий закон про мови чи ні. А ось Закарпаття і Чернівці можуть спробувати піти, особливо враховуючи, що в Угорщині прийшли до влади націоналісти, утім, як і в Румунії, які не приховують намірів повернути собі території, що раніше були в їх кордонах», – зазначив експерт.

На «величезні ризики і виклики в багатьох аспектах: у рамках мовної політики, у політиці, у фінансовій сфері», пов'язані із законопроектом, вказав і спікер В. Литвин. Він, зокрема, цілком логічно нагадав, що передбачене в законопроекті запровадження на великій частині території країни офіційного вживання, поряд з українською російської або мов інших національних меншин, вимагало б величезних бюджетних коштів. Справді, ідеться про збільшення документообігу, зростання чиновницького апарату, державне зобов'язання надати безкоштовно послуги перекладачів та багато іншого – місцеві органи влади додаткового навантаження не витримають і всі витрати, пов'язані із забезпеченням використання регіональних мов, візьме на себе бюджет України. «Авантюрою» з фінансової точки зору та передумовою для введення «мовного податку» назвав законопроект і «нашоукраїнець» Ю. Єхануров.

За оцінкою експерта аналітичної групи «Левіафан» В. Мокана, «йде звичайна підміна понять: прикриваючись правами національних меншин в Україні закріплюється особливий статус російської мови. При цьому російська не є у нас міноритарною мовою (тобто такою, яка зазнає утисків або якій загрожує зникнення), захищати які покликана Європейська мовна хартія».

Дійсно, Європейська хартія призначена для захисту міноритарних мов від поглинання їх мажоритарними, тобто спрямована на захист не всіх мов національних меншин, яких в Україні понад 100, а на захист рідкісних мов, які перебувають під загрозою зникнення. Такими унікальними мовами для України є, наприклад, кримськотатарська, караїмська, кримчацька, гагаузька мови, ідиш, але аж ніяк не російська.

Більше того, не всі європейські країни визнали за доцільне запроваджувати Хартію: з 46 членів Ради Європи 36 країн підписали Хартію, ратифікували її тільки 24 країни. Показовою є, наприклад, позиція Франції, яка підписала Хартію, але не ратифікувала її. Конституційна рада Французької Республіки визнала, що «Європейська хартія регіональних мов або мов меншин», надаючи особливі права «групам» мовців регіональних або меншинних мов у межах «територій», де послуговуються цими мовами, обмежує конституційні принципи неподільності Республіки, рівності перед законом і єдності французького народу». Підписала, але не ратифікувала Хартію і Росія, хоча на її території проживає понад 100 національних меншин, і мови багатьох із них потребують захисту. Не підписали і не ратифікували Хартію також Ірландія та Бельгія (приклади яких не раз згадують прихильники двомовності в Україні), а також Португалія, країни Балтії, Албанія, Греція, Туреччина, Болгарія та Грузія.

Зазначимо також, що Україна лишається однією з небагатьох держав, яка, ухвалюючи документ, не внесла до його тексту поправки, співвідносні з національною специфікою. Наприклад, Словаччина, повноправна учасниця Хартії, піднесла відсоток національної меншини з 10 % (як у тексті) до 20 %, для можливості протидії мадяризації своїх південних районів. Європейський Союз поставився до цього, як до цілком логічного кроку, що ніяк не затримує розвитку угорської меншини у цій країні. Те саме зробили Румунія та Іспанія.

Підсумовуючи, зазначимо: на сьогодні жоден із запропонованих проектів закону про мови (за останні декілька років у Верховну Раду вносилися: 2007 р. два законопроекти Н. Шуфрича і Л. Грача; 2008 р. – ініціатива В. Яворівського і П. Мовчана, а також згадані вище законопроекти 2010 та 2011 рр.), не сприятиме досягненню суспільного компромісу на мовному ґрунті, оскільки кожен із них, за великим рахунком, виходить із політичної кон'юнктури

та захищає права однієї мовної групи за рахунок інших. Вони або спрямовані на розв'язання лише проблеми функціонування української мови й ігнорують проблеми інших мовних груп, або ж використовують загалом правильну орієнтацію на забезпечення прав уживати національні мови на окремих територіях відповідно до чисельності мовців у якості політичної технології, покликаної акумулювати симпатії російськомовного електорату, небайдужого до питання статусу російської мови в Україні. Поки що, на жаль, зміст усіх законопроектів суперечив декларованій орієнтації на дотримання мовних прав людини та був далекий від сприяння демократії та стабільності в українському суспільстві. Тож «мовне питання» для України залишається такою собі запущеною хворобою: лікувати довго і нудно, але й забути про неї не виходить.

Імовірний розвиток подій:

– експерти прогнозують, що в разі проходження законопроекту «Про основи державної мовної політики» з'являється можливість активізації сепаратистських настроїв у деяких регіонах України;

– незважаючи на запевнення розробників законопроекту, зауваження з боку Венеціанської комісії, з огляду на недостатню вирішеність питання міноритарних мов (ідиш, караїмської мови та ін.) цілком імовірні. Це визнають навіть автори законопроекту, оцінюючи майбутні зауваження як доказ упередженості.

РЕЗОНАНСНА ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЯ

С. Горова, влас. кор. СІАЗ

«Надія» про референдум та зміни до Конституції

Представники адвокатської компанії ТОВ «Надія» ініціюють мобілізацію громадян України на проведення всеукраїнського референдуму за права людини. Про це повідомила на прес-конференції в інформаційному агентстві УНІАН генеральний директор ТОВ «Надія» О. Чубко. Вона підкреслила: «Ми апелюємо до громадян України для того, щоб вони нас підтримали у зв'язку з тим, що ми вважаємо необхідним внести зміни до Конституції України».

Головний аналітик ТОВ «Надія» О. Ананченко, виступаючи на прес-конференції, ознайомив присутніх нечисленних журналістів з тими питаннями, що планується винести на всеукраїнських референдум. Так, після внесення змін і доповнень до ст. 150 Конституції України їй пропонується викласти у такій редакції: до повноважень Конституційного Суду України належить:

перше – вирішення питань про відповідність Конституції України (конституційність): законів та інших правових актів Верховної Ради України; актів Кабінету Міністрів України; правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим. Ці питання розглядаються за зверненнями: Президента України; не менш як 45 народних депутатів України; Верховного Суду України; Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини; Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

друге – офіційне тлумачення Конституції України та законів України;

третє – розгляд конституційної скарги. Суб'єктом права на подання конституційної скарги до Конституційного Суду України є: громадяни України, інші фізичні і юридичні особи. Підставами для звернення з конституційною скаргою до Конституційного Суду України є: виникнення сумніву відносно конституційності норми закону, застосованої судом, якщо такий сумнів не виник у судах загальної юрисдикції; виникнення спору у судах загальної юрисдикції відносно конституційності норми закону, застосованої судом у будь-якій стадії судового процесу; виникнення практичної необхідності у тлумаченні норм Конституції і законів України.

З питань, передбачених цією статтею, Конституційний Суд України ухвалює рішення, які є обов'язковими до виконання на території України, остаточними і не можуть бути оскаржені. Рішення і висновки Конституційного Суду України є підставою перегляду судових рішень Верховним Судом України.

Представники ТОВ «Надія» повідомили журналістів, що відмінність від «старої редакції» ст. 150 Конституції України полягає в тому, що у громадян України, фізичних і юридичних осіб виникає право подавати конституційну скаргу з підстав: по-перше, якщо у судах загальної юрисдикції не виник сумнів щодо конституційності норми закону, застосованої судом. По-друге, якщо у суді виникає спір відносно конституційності норми закону, застосованої судом. По-третє, коли виникає практична необхідність у тлумаченні Конституції і законів України.

Також О. Ананченко повідомив журналістів про необхідність внесення змін до ст. 131 Конституції України. Він звернув увагу на те, що

на сьогодні не обов'язково відкривається дисциплінарне провадження відносно судді за поданням народного депутата України і за поданням уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Висновок або рішення Вищої ради юстиції не є підставою для перегляду судового рішення. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – уповноважений) здійснює парламентський контроль за дотримання прав і свобод людини. Одним із основоположних прав людини є право на справедливий судовий розгляд. Отже, у разі порушенням суддею такого права уповноважений зобов'язаний виконати свій конституційний обов'язок щодо захисту права громадян у суді, а відтак за поданням уповноваженого, повинно відкриватися дисциплінарне провадження відносно судді. Окрім того, членство уповноваженого у Вищій раді юстиції допоможе йому здійснювати парламентський контроль за дотримання прав і свобод людини і громадянина. Зараз висновок або рішення Вищої ради юстиції не є підставою для перегляду судового рішення, отже, громадяни не повинні страждати, коли суддя порушив норми процесуального і матеріального права. У суспільстві виникає дискусія щодо виборів суддів: такої потреби не буде, коли будуть обирати частину членів Вищої ради юстиції.

При внесенні змін до ст. 131 Конституції України у громадян виникне безпосередньо право обирати члена Вищої ради юстиції у своїй області (місті Києві, Севастополі, АР Крим).

При винесенні рішення або висновку Вищої ради юстиції щодо порушення суддями норм матеріального і процесуального права можна буде подавати заяву безпосередньо до Верховного Суду України «Про перегляд судових рішень», і це відповідає принципу верховенства права, тобто не повинно бути остаточним судове рішення, винесене з брутальним порушенням норм процесуального і матеріального права, зазначається в матеріалах, розповсюджених на прес-конференції серед журналістів.

О. Ананченко говорив також і про те, що в чинній ст. 71 Конституції України не зазначено виборчу систему (пропорційна, мажоритарна, або змішана), але при будь-якій виборчій системі громадяни, які мають право брати участь у виборах і всеукраїнському референдумі, повинні мати право на самовисування на виборах до органів державної влади і місцевого самоврядування і не повинні залежати від волі політичної партії. Також у чинній редакції ст. 71 не зазначено бар'єр для проходження партійних виборчих списків, не зазначено бар'єрів щодо застави, щодо кількості підписів на підтримку кандидата або виборчого списку. Дана ситуація, на думку представників ТОВ «Надія»,

дає для будь-якої правлячої партії або групам осіб можливість узурпації влади.

За словами О. Ананченка, слід надати громадянам України, які мають брати участь у всеукраїнському референдумі, право на самовисування на виборах до органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Редакцією даної статті Конституції України встановлюється обмеження щодо кількості підписів на підтримку самовисування кандидата на виборах Президента України, на виборах народних депутатів, на виборах до органів місцевого самоврядування і до інших органів влади, а також на розмір застави для кандидатів-самовисуванців та для політичної партії України, що висуває кандидатів за виборчим списком.

Встановлюється обмеження щодо розподілу депутатських мандатів, що не може бути більше ніж 4 % голосів виборців, які взяли участь у голосуванні. Встановлюється норма, за якою не може бути обраною особа, за яку не голосували особисто.

Ст. 36 Конституції України пропонується викласти у такій редакції: «Громадяни України мають право на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації для здійснення і захисту своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів, за винятком обмежень, встановлених законом в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей. Політичні партії в Україні сприяють формуванню і вираженню політичної волі громадян, беруть участь у виборах. Членами політичних партій можуть бути лише громадяни України. Обмеження щодо членства у політичних партіях встановлюються виключно цією Конституцією і законами України.

У законодавстві про політичні партії України членам партії гарантується ініціювання і проведення партійного референдуму у партійних організаціях політичної партії України, якщо такого вимагають не менш 10 % членів відповідної партійної організації політичної партії України.

Громадяни мають право на участь у професійних спілках з метою захисту своїх трудових і соціально-економічних прав та інтересів. Професійні спілки є громадськими організаціями, що об'єднують громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної діяльності. Професійні спілки утворюються без попереднього дозволу на основі вільного вибору їх членів. Усі професійні спілки

мають рівні права. Обмеження щодо членства у професійних спілках встановлюються виключно цією Конституцією і законами України. Ніхто не може бути примушений до вступу в будь-яке об'єднання громадян чи обмежений у правах за належність чи неналежність до політичних партій або громадських організацій...».

За словами представників ТОВ «Надія», суть змін і доповнень до даної статті полягає в тому, щоб члени партії змогли ініціювати проведення партійного референдуму, зокрема щодо недовіри керівництву партії.

Крім того, як повідомив О. Ананченко, також пропонується внести зміни до ст. 154 Конституції України. За його словами, новим у даній редакції є те, що буде надаватися право вносити законопроект про внесення змін до Конституції України громадянам України, які мають право брати участь у виборах і всеукраїнському референдумі. Також не потребує розгляду і затвердженню у Верховній Раді України законопроект щодо внесення змін до Конституції України, прийнятий на всеукраїнському референдумі.

Головний аналітик ТОВ «Надія» підкреслив, що не бачить ніяких загроз для суспільства у проведенні референдуму. «Навіть навпаки, ми допомагаємо суб'єктам законодавчої ініціативи об'єднатися», – підкреслив він, завершуючи свій виступ.

«Ідея внесення змін набирає прихильників. Лідери громадських організацій нас підтримують. Я вважаю, що зміни до Конституції допоможуть людям контролювати владу... Я б хотіла, щоб піднялась громадянська активність людей і щоб питання референдумів та внесення змін до Конституції обговорювались», – наголосила генеральний директор ТОВ «Надія» О. Чубко.

НОВИНИ ЗАКОНОТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ

У Верховній Раді України зареєстрований проект закону про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2011 р.» (щодо спрямування частини коштів, отриманих від вивізного мита з експорту зерна на закупівлю технічних засобів для агропромислового комплексу) за № 9150, автором якого є подоланин В. Шпак. «Неплатоспроможність більшості аграрних підприємств робить майже неможливим придбання ними необхідної техніки

за повну вартість. Тому для них найбільш прийнятним є лізинг, який виступає джерелом фінансового забезпечення інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств та важливим чинником оновлення їх матеріально-технічної бази», – йдеться у пояснювальній записці до законопроекту. Зазначається й те, що виділених бюджетних коштів державній лізинговій структурі – НАК «Укراгролізинг» на 2011 р. на закупівлю техніки для агропромислового комплексу вкрай недостатньо. А тому й пропонується залучити частину коштів (1 млрд грн), які мають надійти в Держбюджет від вивізного мита за експорт зерна, на закупівлю технічних засобів для агропромислового комплексу через НАК «Украгролізинг».

«Застосування норм цього Закону забезпечить додаткове постачання підприємствам агропромислового комплексу технічних засобів на умовах фінансового лізингу, що також сприятиме розвитку вітчизняного сільськогосподарського машинобудування», – зазначено у пояснювальній записці до законопроекту № 9150 (*В. Шпак зареєстрував законопроект, яким пропонує направити 1 млрд грн на закупівлю техніки для агропромислового комплексу // Народна газета “Є” (<http://ye.ua>). – 2011. – 15.09.*

Зареєстрували законопроект об амністії экс-прем'єра Ю. Тимошенко і экс-міністра внутрішніх дел Ю. Луценко. Автором законопроекта № 9113 являється депутат от НУ – НС Г. Москаль.

Как говорится в мотивировочной части документа, он подан в целях утверждения политических свобод и демократических ценностей в Украине, улучшения международного имиджа, устранения препятствий на пути интеграции Украины в Европейский Союз, прекращения обвинений власти в уголовном преследовании оппозиционных лидеров и согласно ст. 92 Конституции Украины и Закона Украины «О применении амнистии в Украине».

В то же время депутат от БЮТ А. Сенченко сообщил о том, что законопроект об амнистии Ю. Тимошенко и Ю. Луценко не будет поддержан фракцией БЮТ.

«У нас нет разных точек зрения (по этому законопроекту), во всяком случае в нашей политической силе. Мы не поддерживаем эту идею. Это не предложение оппозиции», – заявил он.

«На мой взгляд, это очередная тема, запущенная с Банковой. И цель как раз дискредитация, создать такую атмосферу,

как будто Ю. Тимошенко и Ю. Луценко виновны, но их власть простила. Однозначно, такая позиция принята не будет», – уточнил депутат.

«Я не знаю, почему Г. Москаль ввязался в эту историю. То ли это его какая-то частная идея, то ли его используют в этой комбинации, но прав С. Власенко, адвокат Ю. Тимошенко, в том, что не было никакого состава преступления. Мы говорим, что есть политическая расправа», – отмечает «бютовец».

«Говорить в этом случае об амнистии, которая подразумевает признание факта преступления, вообще не уместно», – считает депутат.

При этом А. Сенченко не исключил, что документ будет проголосован в Верховной Раде.

«Я думаю, что это не единственный вариант для Банковой. Для них самый логичный, на мой взгляд, вариант сохранить относительно свое лицо, отправить это дело на следствие, предварительно освободив Ю. Тимошенко, и оно просто бесславно умрет», – добавил он (*Законопроект об амнистии Ю. Тимошенко и Ю. Луценко таки зарегистрировали // «Николаевские Вести» (<http://nikvesti.com>). – 2011. – 13.09; В БЮТ отмахнулись от амнистии // Комментарии – proUA (<http://politics.comments.ua>). – 2011. – 15.09*).

Верховная Рада отменила норму о максимальной разнице в возрасте в 45 лет между усыновителями и детьми, которых они хотят усыновить. За соответствующий проект закона № 3657 в целом проголосовали 256 депутатов при минимально необходимых 226.

В то же время парламент сохранил положения Семейного кодекса о том, что усыновителем может быть лицо старше ребенка, которого он хочет усыновить, не менее чем на 15 лет.

Главное научно-экспертное управление Рады в своем выводе к законопроекту выступает против законодательного предложения об отмене установленного максимального возрастного критерия.

В частности, оно подчеркивает, что во многих национальных законодательствах предусматривается ограничение в возрасте между усыновителями и детьми 40–45 лет (**ВР отменила максимальную разницу в возрасте при усыновлении ребенка // TopMedia (<http://top-media.com.ua>). – 2011. – 9.09**).

Верховная Рада ввела внесудебную процедуру подтверждения факта рождения детей, появившихся на свет вне медицинских учреждений. За соответствующий проект закона № 8544 в целом проголосовали 292 депутата при минимально необходимых 226.

Рада определила, что в случае рождения ребенка вне медучреждения документ, подтверждающий факт рождения, будет выдавать медучреждение, которое проводило осмотр матери и ребенка.

Если медучреждение не проводило такой осмотр, документ, подтверждающий факт рождения, должна выдавать медицинская консультационная комиссия.

В случае отсутствия документа учреждения здравоохранения или медицинской консультационной комиссии, подтверждающего факт рождения, основанием для проведения госрегистрации будет являться решение суда об установлении факта рождения.

Таким образом, подтверждение факта рождения будет предметом рассмотрения суда исключительно в случае невозможности установить факт рождения ребенка определенной женщиной.

Рада внесла такие изменения в Закон «О государственной регистрации актов гражданского состояния». Сейчас законодательством предусматривается, что основанием для госрегистрации рождения ребенка являются документы, подтверждающие факт его рождения, а в случае их отсутствия – решение суда (**Рада разрешила без суда подтверждать рождение ребенка вне роддома // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 9.09).**

Комитет по вопросам науки и образования рекомендует парламенту изменить порядок исчисления времени на территории Украины. Соответствующий проект постановления был одобрен на заседании комитета.

Проектом предлагается установить на территории Украины время второго часового пояса с добавлением одного часа.

По мнению народных депутатов, ежегодный перевод часов на зимнее и летнее время «вызывает так называемый временной стресс и негативно влияет на психологическое и физическое состояние человека, а это – большие затраты, чем незначительная экономия электроэнергии».

В частности, подчеркивалось на заседании, поскольку люди хорошо чувствуют изменение биоритмов в природе, в периоды перевода часов (весной и осенью) количество обращений к врачам растет.

Отмечалось также, что потребность в принятии проекта постановления возникла «ввиду многочисленных обращений граждан Украины об отказе от практики перевода часов на зимнее и летнее время и с целью предотвратить негативное влияние на здоровье граждан вследствие перевода часов на час вперед и на час назад».

Как известно, Россия уже отказалась от перевода часов (*Українцям хочуть змінити часовий пояс і додати 1 час // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 9.09*).

Народный депутат от Партии регионов В. Колесниченко разработал законопроект «О противодействии экстремизму», в котором предлагает законодательно закрепить понятие «экстремизм» и ввести уголовную ответственность за экстремистскую деятельность в виде лишения свободы сроком до пяти лет.

Экстремизмом следует считать «деятельность физического лица или организации, направленную на насильственный захват власти или незаконное вмешательство в деятельность органов власти, посягательство на основы конституционного строя и национальной безопасности».

А экстремистской деятельностью – «препятствование законной работе государственных органов, органов местного самоуправления, избирательных комиссий, общественных и религиозных объединений или иных организаций, должностных лиц указанных органов, комиссий, объединений или организаций, совершенное с применением насилия или угрозой его применения».

Необходимость принятия такого закона В. Колесниченко объяснил ростом экстремизма и терроризма в мире. «Да и у нас в последнее время наблюдаются подобные тенденции – например, перекрывают улицы, происходят массовые столкновения с милицией на митингах», – заявил В. Колесниченко.

В качестве способа борьбы с этим явлением документ предусматривает вынесение предупреждения общественной организации, деятельность которой признана экстремистской. Ответственными за соблюдение этого закона предлагается назначить МВД и органы местного самоуправления.

Предупреждение организации будет выноситься органами прокуратуры. Если в течение года со дня предупреждения выявят новые факты, свидетельствующие о наличии признаков экстремизма, то организация будет ликвидирована, а ее деятельность запрещена.

Предусмотрено наказание и для отдельных лиц, принимающих участие в деятельности экстремистских организаций. В частности, за участие или помощь в деятельности такой организации – лишение свободы на срок от трех до пяти лет (*В Партии регионов предлагают законодательно закрепить понятие «экстремизм» // Корреспондент.net (<http://korrespondent.net>). – 2011. – 13.09).*

В Верховной Раде зарегистрирован законопроект № 9098 от 5 сентября 2011 г. об игорном бизнесе в Украине.

С такой инициативой выступил народный депутат от Партии регионов О. Царев, который предлагает легализовать проведение азартных игр, как в казино, так и в электронных (виртуальных) клубах интеллектуально-коммерческих игр.

Соответствующим законопроектом разрешается проведение азартных игр только в казино, и в электронных (виртуальных) клубах – интеллектуально-коммерческих игр.

Также законопроект предлагает территориально локализовать проведение азартных игр, ужесточить требования к отведенным для этого территориям.

Кроме того, планируется ужесточить требования к организаторам азартных игр. Право принимать участие в азартных играх сохраняется за лицами, которым исполнился 21 год, и только тем, которые являются дееспособными, не имеют признаков алкогольного, наркотического или другого опьянения.

Оборудование и устройства, программное обеспечение, которые используются для организации и проведения азартных игр, должны подлежать обязательной сертификации и тестированию (*В Украине снова легализуют казино и игровые автоматы // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 12.09).*

Правительство предлагает ужесточить ответственность должностных лиц органов государственной власти и органов местного самоуправления за нарушение законодательства по вопросам выдачи документов разрешительного характера.

Проектом закона пропонується внести зміни в ст. 16610 Кодексу України об адміністративних правопорушеннях, а саме: встановити відповідальність посадових осіб державних органів за невиконання законодавства в сфері видачі документів дозвільного характеру (за неповідомлення або нечасове повідомлення про відмову в видачі документа дозвільного характеру, порушення термінів видачі, необґрунтована відмова в видачі та анулюванні документа дозвільного характеру, а також не виконання міром міста обласного та республіканського значення Автономної Республіки Крим, головою районної та районної в містах Києві та Севастополі міської державної адміністрації дій по організаційному та матеріально-технічному забезпеченню дозвільного центру та державного адміністратора) шляхом встановлення стягнень від 30 до 50 неоподаткованих мінімумів доходів громадян.

Повторне виконання в період року вказаних правопорушень втягає накладення штрафу на посадову особу від 50 до 70 неоподаткованих мінімумів доходів громадян (*Чиновників будуть штрафувати // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 15.09*).

Лідер політичної партії «Фронт змін» А. Яценюк, члени «Фронту змін» Р. Князевич та Р. Зварич зареєстрували у Верховній Раді законопроект, який передбачає запровадження європейських стандартів у кримінальній юстиції, у тому числі декриміналізацію дій щодо перевищення влади та службових повноважень.

Законопроектом пропонується виключити з Кримінального кодексу ст. 365 «Перевищення влади або службових повноважень», оскільки вона є пережитком репресивного правозастосовчого механізму, що успішно застосовувався в Кримінальних кодексах УРСР 1927 та 1960 рр. У більшості країн англо-саксонської (Велика Британія, США) та континентальної (Італія, Німеччина, Франція) систем права не передбачено такого складу злочину, як «перевищення влади або службових повноважень».

Крім того, ця стаття містить оціночні поняття та категорії, у ній відсутні обов'язкові ознаки суб'єктивної сторони злочину – корисливий мотив та мета. Це є основою для неправомірного тиску

правоохоронних органів на осіб за їхніми політичними або громадськими переконаннями.

Автори законопроекту вважають, що Кримінальний кодекс містить достатньо положень, які дають змогу притягнути до відповідальності недобросовісних службовців, що зловживають своїм службовим становищем з власних корисливих мотивів.

Законопроектом пропонується внести зміни до ст. 191 Кримінального кодексу та доповнити його ст. 191-1 для розмежування відповідальності за привласнення й заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовим становищем та за розтрату чужого майна. Відповідальність за ці два злочини має бути різною та залежати від наявності чи відсутності корисливого мотиву.

Враховуючи ці зміни, мають бути закриті за відсутністю складу злочину справи за розтрату чужого майна, якщо відсутній корисливий мотив. Прикладом може бути кримінальна справа колишнього міністра внутрішніх справ України Ю. Луценка.

Також у прикінцевих положеннях законопроекту пропонується перекваліфікувати підстави для притягнення до кримінальної відповідальності осіб за ст. 365 Кримінального кодексу, які ще не розглянуті судом. У разі відсутності в діяннях таких осіб інших складів злочину – закрити порушені кримінальні справи. Прикладом може бути кримінальна справа проти колишнього Прем'єр-міністра України Ю. Тимошенко.

Особи, засуджені за ст. 365 КК, підлягають звільненню від покарання та вважатимуться такими, що не мають судимості за ці злочини. А ті, хто вже відбуває покарання, але має непогашену або незняту судимість, вважатимуться такими, що судимості за вчинення цих злочинів не мають (*Депутати «Фронту змін» пропонують декриміналізувати дії щодо перевищення влади та службових повноважень // Рупор Житомира (<http://ruporzt.com.ua>). – 2011. – 16.09).*

Согласно новому законопроекту о внесении изменений в Уголовно-процессуальный кодекс Украины и Кодекс Украины об административных правонарушениях, что будет выноситься на рассмотрение ВР, все наказания за экономические преступления будут заменены на финансовые санкции. Об этом сообщил советник Президента Украины, руководитель Главного управления по вопросам судопроизводства А. Портнов.

«Это значит, если согласно статье Уголовного кодекса Украины предусматривалось лишение свободы, то в действующем законе оно будет заменено на штраф. Также предполагается, что в случае, если штраф не будет уплачен, то исключительно в этом случае можно будет заменять наказание на лишение свободы по решению суда. Это касается экономических преступлений, которые прописаны в уголовно-процессуальном кодексе и служебных преступлений», – заявил А. Портнов.

Также согласно новому кодексу состоится полная отмена уголовной ответственности за контрабанду товаров. «Уголовный кодекс будет предусматривать уголовную ответственность лишь контрабанде оружия, боевых припасов, наркотиков. Любая контрабанда товаров переносится в кодекс об административных правонарушениях, по которому предусматривается полная конфискация предметов контрабанды и штраф», – сказал А. Портнов.

Также, по его словам, все лица, которые были привлечены к уголовной ответственности за экономические преступления или находятся под стражей, будут освобождены. «Также предполагается отмена ареста в качестве меры предосторожности в случае, если согласно обвинению срок заключения не превышает пяти лет».

В это же время чиновник сообщил, что такая декриминализация будет касаться предпринимателей и бизнесменов, но такое решение не будет касаться государственных служащих, совершивших экономические преступления на государственном уровне.

Также А. Портнов добавил, что такие изменения в кодексе будут предоставлять значительные поступления в бюджет и оживят инвестиционный климат в Украине (*В новом УПК все наказания за экономические преступления будут заменены на финансовые санкции // КИД (<http://zadonbass.org>). – 2011. – 16.09*).

ВІДГУКИ

Законопроект «Про засади державної мовної політики»

Новий законопроект «регіоналов» В. Колесниченко і С. Кивалова о статусе регіональних мов – фактично, замаскований старий законопроект о второму державному російському мові. Об этом заявил глава парламентского

Комитета по вопросам культуры и духовности, народный депутат от «БЮТ–Батьківщина» В. Яворивский.

«Фактически, это замаскированный старый законопроект. Какие поправки сделаны? Минимальные – там где-то снято слово, и конечно они избежали прямолинейности о том, что это два государственных языка, но все остается на том же уровне», – заявил В. Яворивский.

«Закладывается норма, что если есть 10 % говорящих того или иного национального языка, и перечисляются все языки, известные авторам. Если будет 10 %, будет второй региональный язык, то есть для региона – это будет второй государственный. Но кто будет устанавливать эти 10 %? Переписи новой уже давно не было. Мы посчитали – речь не идет об угорском на Закарпатье, потому что проблематично есть ли там эти 10 %. То есть все делается для того, чтобы вторым региональным во многих регионах был русский язык, и только русский. Я убежден, что не будет даже крымскотатарского», – объясняет политик (*Новый законопроект о языках – это замаскированный старый, о втором государственном // Корреспондент.net (http://korrespondent.net). – 2011. – 10.09).*

Русский язык должен стать вторым государственным. Об этом заявила заместитель председателя Комитета Верховной Рады по вопросам свободы слова Е. Бондаренко.

«Конечно же, я буду делать все, чтобы русский язык стал вторым государственным. Я как представитель русскоязычных украинцев буду делать все для этого. Конечная цель – это двуязычие», – заявила Е. Бондаренко.

По ее мнению, новый законопроект В. Колесниченко намного лучше прошлогоднего проекта А. Ефремова. «Новый законопроект о языковой политике В. Колесниченко намного лучше прошлогоднего проекта А. Ефремова, ведь речь идет не только о русском языке, но о языках всех нацменьшинств», – отметила чиновник (*Заместитель председателя Комитета Верховной Рады хочет сделать русский вторым государственным // TopMedia (http://topmedia.com.ua). – 2011. – 9.09).*

Народный депутат Украины от Партии регионов, член Высшего совета юстиции С. Кивалов считает, что в Конститу-

цию Украины необходимо вносить изменения, где прописать русский язык вторым государственным.

В частности, С. Кивалов даже не стал скрывать, что смысл в принятии законопроекта об основах языковой политики есть только перед выборами. «Я думаю, что закон об основах языковой политики надо принимать до парламентских выборов. Если еще подождать, то его вообще не нужно было вносить на рассмотрение парламента. Документ должен быть принят в ближайшее время», – сказал нардеп.

На вопрос о том, что в глазах журналистов его законодательная инициатива выглядит как предвыборный пиар, он парировал, мол, слишком рано. «До выборов еще долго, больше года. Если бы это было за месяц до голосования или за два, тогда мне можно было задавать такой вопрос», – заверил С. Кивалов.

Правда, тут же начал откровенную предвыборную агитацию: «Я считаю, что в отношении языковой политики это наиболее удачный проект закона. А если говорить о перспективе, то нужно изменять Конституцию и вторым государственным языком провозглашать русский».

В то же время о своем возможном баллотировании С. Кивалов был немногословен – ни опроверг, ни подтвердил. «Ну, знаете, если будет мажоритарный округ... Мы ж еще не знаем, будет ли мажоритарная избирательная система», – сказал он, пообещав рассказать о своих планах на выборы, когда прояснится судьба законопроекта о выборах (***Кивалов хочет прописать русский язык в Конституции // Главком: Новости политики и экономики (<http://glavcom.ua>). – 2011. – 13.09.***

В преддверии парламентских выборов 2012 г. уже появилась первая «карта» власти, отвлекающая общественность от социально-экономических проблем. Об этом заявил научный директор Школы политической аналитики, профессор национального университета «Киево-Могилянская академия» А. Гарань.

А. Гарань уверен, что в преддверии выборов может выскочить традиционная «карта» по вопросам, которые «раскалывают» страну. «Потому что особых успехов у власти в социально-экономической сфере нет», – объяснил политолог.

Поэтому, он убежден, власти необходимо это компенсировать. Первая «ласточка», как заверил политолог, – это законопроект, который подали «регионалы» С. Кивалов и В. Колесниченко относительно региональных языков. Именно этот документ, по мнению

А. Гараня, такой, который вызовет огромную реакцию в обществе (*Законопроект Партии регионов о языках – начало предвыборных провокаций // GolosUA.com (<http://www.golosua.com>). – 2011. – 13.09*).

Пенсійна реформа

За словами економічного експерта, доктора економічних наук В. Ланового, уряд розглядає пенсійну реформу лише як «технічний акт», який приведе до подовження терміну перебування на роботі урядовців і певних спеціалістів і, водночас, збільшить безробіття серед молоді.

За його словами, новий закон – це продовження тенденції наступу на права працюючих людей: збільшення пенсійного віку, зменшення видатків, збільшення норм тривалості робочого дня.

«Це кровожерливий закон», – сказав В. Лановий.

В. Лановий також сказав, що головною метою уряду є отримання коштів МВФ для здійснення владою масштабних проектів. «Як відомо, будівництво об'єктів із залученням чиновників – це серйозні відкати, державні замовлення, контролю за якими немає, і закупки за тендерами з одним учасником», – каже експерт.

«Уряд буде накручувати інфляцію. Формально вони матимуть підстави для заяв про зростання ВВП, а пенсії залишатимуться замороженими. Номінальні доходи до Пенсійного фонду будуть зростати, а видатки – ні. Таким чином, вони, можливо, виведуть на бездефіцитність цей Пенсійний фонд», – сказав В. Лановий.

Експерт підкреслив, що з новим законом, який подовжить перебування на посадах чиновників та спеціалістів, зросте безробіття серед молоді, яке вже на сьогодні становить в Україні 50–60 % порівняно з 30–35 % в країнах Європи. «Молодь буде виштовхуватися за кордон», – констатував В. Лановий. Пенсіонерам можуть додати по 100 грн, але не всім.

Перед тим як В. Янукович своїм підписом почав відлік життя українців в умовах пенсійної реформи, віце-прем'єр-міністр, міністр соціальної політики С. Тігіпко заявив, що «готується законопроект про осучаснення, який дозволить підвищити пенсії на 100 грн для 65 % пенсіонерів у 2012 р.»

Водночас особам, яким максимальний розмір пенсії призначено до 1 жовтня, пенсії виплачуватимуться в попередньому розмірі та не

будуть індексуватися за новим законом. За його словами, таких пенсіонерів наразі близько 14 тис.

Раніше С. Тігіпко заявляв, що проведення пенсійної реформи зумовлене не вимогами Міжнародного валютного фонду, а внутрішньою потребою країни. «Усі шукають якусь політичну вигоду. МВФ тут ні при чому: настав час Україні приймати відповідне рішення», – закликав віце-прем'єр.

Він стверджував, що багато європейських країн свого часу наважилися на пенсійну реформу й підвищення пенсійного віку, що за його словами, дало можливість стабільно виплачувати людям пенсії та підвищувати їх розмір (*Українська служба Бі-бі-сі: Україна змінила правила виходу на пенсію // Корреспондент.net (http://ua.korrespondent.net). – 2011. – 10.09).*

Із 1 жовтня набирає чинності пенсійна реформа.

Трагікомедійний серіал під назвою «пенсійна реформа» завершився: після чергових «косметичних» правок, внесених Верховною Радою, пенсійний закон підписав Президент України. Відтак пенсійна «революція» остаточно стартує з 1 жовтня: буде вам тепер й обіцяне підвищення пенсійного віку для жінок, і нова «математика» зі знаком «мінус», й обмеження максимальних пенсій. Цікаво, що пенсійна реформа, ухвалена в нічних баталіях Верховною Радою ще два місяці тому, мала б уже працювати. Але парламентарі, кажучи молодіжним сленгом, «провтикали» в ухваленому законі норму, за якою б довелося практично всім пенсіонерам додати до пенсії зайві дві-три сотні гривень. Помітивши свій «ляп», депутати мусили ще раз «редагувати» пенсійний закон, щоб, не дай боже, зайва копійка не перепала простим смертним. Тепер, шановні виборці, можете спати спокійно: усе пораховано і зекономлено! Й ухвалено главою держави.

Останні два місяці українці, які спостерігали за «пенсійною» нічю у Верховній Раді, ніяк не могли збагнути, де ж поділася поспіхом ухвалена реформа й чому її не підписує Президент України. У декого навіть закралася надія, що влада дасть «задній хід» своїм намірам. Але експерти від самого початку розуміли, чому ані спікер В. Литвин, ані Президент В. Янукович не поспішають підписувати пенсійну реформу. «Нас переконували, що закон не можна

підписати через суто технічні неузгодженості. Але насправді проблема була зовсім не в них, – каже колишній перший заступник міністра праці та соціальної політики П. Розенко. – Вийшло так, що у процесі “завзятого законотворення”, яке проявили наші депутати 8 липня, більшість прогавила голосування 40-ї поправки – ініціативи депутата А. Яценюка, – яка стосувалася осучаснення нині діючих пенсій. Вона передбачала перерахунок пенсій усім категоріям пенсіонерів із 1 січня 2012 р. за рівнем зарплати 2009 р. У чому полягає проблема: люди, які виходили на пенсію 10–15 років тому, отримали у свій час досить пристойну пенсію. Але за ці роки перерахунок тих пенсій практично не проводився (його робили лише тим, у кого пенсія дорівнює прожитковому мінімуму). Отже, унаслідок інфляційних процесів пенсія тих, хто виходив на заслужений відпочинок давно, зараз якраз дорівнює прожитковому мінімуму. Виходить серйозна несправедливість: у людей, які вже давно на пенсії, і тих, хто виходить на неї зараз (за однакової спеціальності, за однакового страхового стажу, навіть з однією зарплатою), пенсії різняться удвічі. Тому в пенсійному законопроекті й було передбачено механізм осучаснення старих пенсій. Цей перерахунок стосувався 8–9 млн пенсіонерів. І середній розмір доплати становив би 250–350 грн. Але Верховна Рада відмінила дію проголосованої поправки. І це було головною метою переголосування законопроекту в парламенті. Бо всі інші внесені поправки лише виконували роль димової завіси для відміни поправки А. Яценюка».

Під «шумок» депутати ще проголосували за норму, яка дає змогу держслужбовцям працювати до 65 років (досі пенсійна реформа дозволяла працювати до 62 років); поговорили про статус Пенсійного фонду, так ні до чого й не домовившись. І перенесли «старт» пенсійної реформи з 1 вересня на 1 жовтня.

Конституційний Суд усе стерпить

Діями більшості опозиція традиційно обурена. Депутат «нашоукраїнець» В. В'язівський, член Комітету Верховної Ради з питань соціальної політики та праці, зауважує: «Важко зрозуміти позицію Президента В. Януковича, бо, з одного боку, він ставив свого часу питання радикально переглянути пенсійну реформу й дослухатися до думки експертів та народу. Бо ж ні висловлені в ході парламентських слухань зауваження, ні напрацювання парламентського комітету – жодні з цих пропозицій не були враховані. Виходить, це просто була гра на публіку, а не прагнення результату: жодним міні-

мальним захистом для громадян, яких розглядають як дешеву силу, влада не здатна поступитися».

У свою чергу глава фракції Партії регіонів у парламенті О. Єфремов закинув А. Яценюку, що той своєю пенсійною ініціативою влаштував провокацію: мовляв, запропонована ним норма збільшувала витрати Пенсійного фонду на 42 млрд грн, а грошей у бюджеті й так немає.

А. Яценюк відреагував: він, мовляв, запропонував чіткі розрахунки, звідки можна взяти кошти на українських пенсіонерів, зокрема скорочення необґрунтованих витрат на органи державної влади, скасування пільг депутатам і вищим чиновникам, припинення бездумного списування державних коштів під приводом Євро-2012, закриття корупційних «чорних дір» на кшталт «Лівели» та продаж державних дач. «Гроші в країні є», – певен нардеп. А позаяк запропонована опозицією ініціатива залишилася проігнорованою, то народні депутати-опозиціонери мають намір звернутися до Конституційного Суду.

Тим часом автор пенсійної реформи віце-прем'єр-міністр України С. Тігіпко святкує перемогу й анонсує нові перспективи. «Прийняття пенсійної реформи зробить пенсійну систему життєздатною і забезпечить стабільну виплату та підвищення пенсій, – переконує він. – Це дуже важливо для України. Ми заклали тенденцію на 10 років». Віце-прем'єр запевняє, що тепер усе буде справедливо: держава оскаржуватиме в суді багатотисячні пенсії для чорнобильців, захмарні пенсії вже з 1 жовтня перестануть оформляти (а тих 14 тис. щасливчиків, яким платять понад 7640 грн пенсії, хай уже розкошують – що ж робити). Тепер пенсійну реформу урядовці планують, каже С. Тігіпко, підсилити легалізацією ринку праці й заробітних плат. А в 2013 р. подумають і про другий етап пенсійної реформи.

Однак є і не надто оптимістичні прогнози. Скажімо, П. Розенко звертає увагу на те, що стан наповнення бюджету ПФУ викликає в багатьох експертів занепокоєння – пенсійна реформа не спроможна закрити дірку в бюджеті ПФУ. І критичними стануть саме останні місяці 2011 р. «У держави зараз не вистачає коштів на виконання всіх соціальних програм, закладених у державному бюджеті, – каже П. Розенко, – І якщо не вдасться домовитися про черговий транш із МВФ, доведеться або затримувати виплати пенсій, або вмикати “друкарський верстат”, що призведе до великих темпів інфляції уже на початку наступного року».

Але ж проблеми з МВФ теж існують. Усі заплановані візити місії перенесені до кінця жовтня, адже станом на сьогодні жодних зобов'язань перед МВФ, окрім пенсійної реформи, Україна не виконала. А хоче Міжнародний валютний фонд іще чимало: скажімо, чергового підвищення цін на газ для населення, табу на подальші підвищення соціальних виплат. А це вже зовсім інша сумна історія.

Що принесе українцям пенсійна реформа?

Найперше – пенсійна реформа передбачає збільшення пенсійного віку для жінок із 55 до 60 років – щороку він буде зростати на шість місяців упродовж наступних 10 років. За задумом реформаторів, українки самі зможуть обирати вік виходу на пенсію (упродовж трьох років перехідного періоду), а тим, хто працюватиме далі, нараховуватимуть доплату. «Насправді це не вільний вибір, а примус жінки виходити на пенсію пізніше, – коментує П. Розенко. – Бо якщо жінка вийде у 55 років, то буде отримувати меншу пенсію, ніж заслужила, – на 0,5% за кожен недопрацьований місяць. Тобто матиме своєрідне покарання за те, що не захотіла працювати довше».

По-друге, пенсійна реформа передбачає підвищення страхового стажу на 10 років: до 30 років для жінок та 35 – для чоловіків (а це значить, що доплата за понаднормовий стаж скорочується). У середньому втрати пенсіонерів від цього нововведення становитимуть 10% від прожиткового мінімуму щомісяця. На сьогодні ця сума становить близько 80 грн, і вона зростатиме.

Ще одна норма стосується формули розрахунку пенсій. Тепер братимуть для обчислення середню зарплату в державі не за останній рік, а за три роки. Таким чином, база розрахунку кожної пенсії зменшиться принаймні на 250 грн.

Згідно з пенсійною реформою, будуть обмежені VIP-пенсії (максимальний розмір пенсії зафіксовано на рівні 10 прожиткових мінімумів; за нинішніми нормами це максимум 7640 грн). Але експерти прогнозують: не пройде і півроку, як ця норма буде скасована Конституційним Судом, бо «порушує» права чиновників. Для всіх простих смертних віднині пенсія не зростатиме – ВР наклала табу на індексацію виплат (*Стара пісня на новий лад // Україна молода* (<http://umoloda.kiev.ua>). – 2011. – 13.09).

Недавно принятые Верховной Радой поправки к закону о Пенсионной реформе фактически замораживают пенсии, ведь они

будут начисляться исходя из расчета средней зарплаты на 2007 г., а не на 2009 г., как предлагали представители оппозиции. Об этом заявил народный депутат от «БЮТ–Батьківщини» А. Павловский.

«Это была так называемая поправка относительно осовременивания пенсий, так как на сегодняшний день правительство рассчитывает пенсии из расчета средней зарплаты, которая была на 2007 г., она тогда составляла 1165 грн. Например, в 2009 г. она была примерно 2000 грн. То есть разница составляет между этими зарплатами более 900 грн. Это все ведет к тому, что в результате пересчета всех формул пенсий каждый пенсионер 200–300 грн недополучит. Но если бы мы ввели эту поправку, то пенсии людей увеличились, в результате осовременивания, на 300 грн. А так, фактически, они являются замороженными», – заявил А. Павловский.

Депутат-«регионал» В. Зубанов согласился, что будущие пенсионеры потеряют около 200 грн пенсии, но подчеркивает, что правительство все же обещало в зависимости от экономической ситуации поднимать пенсии.

«Это больше касается тех людей, которым осталось пять лет до пенсии – это так, там есть определенные моменты, может гривен 200 они и потеряют, но если реформа будет работать, то мы видим, что правительство настроено каждый квартал увеличивать пенсии на соответствующие проценты, зависящие от того, как будет работать экономика» (*Поправки к Пенсионной реформе лишили украинцев 200–300 грн пенсии // Корреспондент.net (<http://korrespondent.net>). – 2011. – 13.09.*)

Депутаты от фракции «БЮТ–Батьківщина» подготовили обращение в Конституционный Суд Украины с требованием признать закон о пенсионной реформе неконституционным. Об этом заявила председатель парламентского Комитета по вопросам промышленности и регуляторной политики и предпринимательства, народный депутат от БЮТ Н. Королевская. «Закон не гарантирует людям справедливого начисления пенсий, нет гарантий со стороны государства, что люди будут получать эту пенсию. Мы подготовили обращение в Конституционный Суд, его подписали депутаты нашей фракции», – сообщила она.

Н. Королевская также инициировала сбор подписей граждан Украины с требованием отменить пенсионную реформу как

антинародную и антиконституционную *(БЮТ оспорит пенсионную реформу в Конституционном Суде // Минфин.com.ua (<http://minfin.com.ua>). – 2011. – 12.09).*

Повышение страхового стажа на 10 лет приведет к тому, что 90 % людей, которые выйдут на пенсию, не будут иметь должного страхового стажа, сообщил первый заместитель министра труда и социальной политики Украины в 2005–2010 гг. П. Розенко.

«Кризисные времена конца 80-х – 90-х годов, когда люди зарабатывали деньги по большей части нелегально, лишили их трудового стажа. А норма повышения страхового стажа на 10 лет приведет к тому, что абсолютное большинство людей будет получать пенсию в минимальном размере, которая составляет на сегодняшний день 764 грн», – отметил П. Розенко.

«Не смотря на то, где человек работал, сколько он получал, работал он легально или нет, уже ясно, что заслужил он всего лишь минимальную пенсию. Такие “правила игры” будут еще больше загонять людей в нелегальную сферу. Ведь получается, что у человека нет никаких стимулов работать легально и платить страховые взносы», – подчеркнул эксперт *(Большинство украинцев обречено на минимальную пенсию // Независимое Бюро Новостей (<http://nbnews.com.ua>). – 2011. – 12.09).*

Бывший первый заместитель министра труда и социальной политики Украины П. Розенко считает, что пенсионная реформа не решает ни одного проблемного вопроса в пенсионной системе и не приведет к увеличению пенсии.

«Пенсионная реформа, к сожалению, не решает ни одного проблемного вопроса пенсионной системы, которые накопились у нас за 20 лет, и не приведет к увеличению пенсий граждан», – сказал он.

Более того, по его мнению, пенсионная реформа приведет к уменьшению пенсии тем людям, которые будут выходить на пенсию уже по новому закону. Это уменьшение составит 200–250 грн.

П. Розенко убежден, что пенсионная реформа в том виде, в котором она утверждена Верховной Радой, долго не просуществует. «Я убежден, что пенсионная реформа в том виде, в котором она утверждена сейчас Радой, не доживет даже до следующих парламентских

выборов, депутаты будут вынуждены вернуться к пересмотру пенсионной реформы из-за того, что она реально не дает никакой перспективы и никакого повышения пенсий обществу», – отметил он (*Пенсионная реформа повышения пенсий не принесет // Утро-Украина* (<http://www.utro.ua>). – 2011. – 15.09).

Закон України «Про вибори народних депутатів»

Народний депутат, лідер партії «Україна майбутнього» С. Олейник вважає, що законопроект, згідно з яким парламентські вибори 2012 г. пропонується провести за змішаною системою, може так і не бути проголосований.

«Решення остаточного немає. Ми повністю можемо побачити закон про вибори, в якому не буде мажоритарних депутатів, в якому буде виключительно партійна система, без блоків і з підвищенням виборчого бар'єра. Партія регіонів може лоббувати підвищення до 5 %, але як компроміс вони розглядають і 4 %», – сказав нардеп.

За думкою лідера УМ, відмова від «мажоритарних округів може бути продиктована тим, що Партія регіонів буде дуже складно знайти загальну мову з 225 мажоритарщиками» і контролювати їх дії.

«225 мажоритарних округів для партії влади означає 225 непередбачуваних випадків поведінки в умовах інформаційної експансії з боку Росії і різкого негативного ставлення з боку Заходу», – сказав він.

Як відомо, розроблений Міністерством юстиції проект закону «Про вибори народних депутатів України» містить норму про те, що 50 % депутатів парламенту будуть обиратися за партійними списками, решта 50 % – за одномандатними округами (*Влада ще не визначилася, чи дозволити мажоритарщиків в Раді // Ніколаєвські Весті* (<http://nikvesti.com>). – 2011. – 9.09).

Найкращою системою виборів до Верховної Ради у поточній ситуації є відкриті партійні списки. Таку думку висловив народний депутат від «Нашої України» В. Матчук.

«Відкриті списки дають можливість людям обирати конкретного депутата з урахуванням того, до якої політичної сили він належить.

Крім того, вони зменшують залежність кандидатів від свого партійного лідера, бо не він визначає, хто із партійного списку пройде, а самі виборці визначають», – сказав нардеп.

При цьому «нашоукраїнець» наголосив на тому, що встановити відкриті списки на виборах до парламенту обіцяв В. Янукович, коли був кандидатом у Президенти. «Було би добре, якби він тепер виконав хоча би цю одну передвиборну обіцянку. Тим більше що для цієї обіцянки якихось додаткових коштів з бюджету виділяти не треба», – зауважив В. Матчук.

Говорячи про той законопроект про вибори, який опублікований на сайті Міністерства юстиції, депутат наголосив, що він має декілька величезних недоліків. Перший з них – підвищення прохідного бар'єра для проходження у парламент, що, на думку В. Матчука, призведе до монополізації влади. «Це вигідно тільки тим, кому хочеться монополізувати владу в Україні. І неважливо, чи це буде дві чи три політичні сили», – наголосив нардеп.

Другим недоліком згаданого законопроекту В. Матчук назвав встановлення мажоритарної системи виборів. «“Мажоритарка” вигідна тим, хто розраховує, задіявши адмінресурс на округах, компенсувати втрату відсотків по партійних списках. Чи видно це людям в Україні? Очевидно, що також ні. Єдиним, що може людям сподобатись у “мажоритарці”, це те, що вони побачать кандидата і вже після виборів знатимуть, до кого персонально підійти, щоб плюнути в очі. Бо сьогодні не зовсім зрозуміло, кому плювати», – переконаний депутат.

При цьому В. Матчук підкреслив, що обговорюваний нині проект закону про вибори насправді є «проектом законопроекту», оскільки поки що не зареєстрований у Верховній Раді і ще може бути істотно змінений (*В. Матчук закликає Президента виконати передвиборну обіцянку про відкриті списки // Центральний інформаційний сервер «Наша Україна» (<http://www.razom.org.ua>). – 2011. – 13.09.*

Наибольшую обеспокоенность на будущих выборах в Верховную Раду вызывает не повышение проходного барьера, а способ формирования окружных и участковых избирательных комиссий, считает член политсовета ВО «Свобода» А. Ильенко.

«Все попытки ограничить доступ в парламент непарламентских сил – это попытки ограничить их, несмотря на ссылки на иностранный опыт. Для нас это не принципиальный вопрос. Мы не боимся

пovyшення бар'єра. Якщо це каcається 5 %, для нас це не буде перешкодою для проходження в Раду. Нам неспокоить, як будуть формуватися виборчі комісії. Не важливо, як голосують, важливо, як вважають. Ми це побачили на минулих виборах», – сказав він.

А. Ільєнко заявив, що в окремих регіонах від 40 % до 50 % голосів у ВО «Свобода» на місцевих виборах 2010 р. «забрали». «Якщо виборчий бар'єр буде 5 % – значить треба набрати 7–8 %», – сказав він
(«Свободу» волнує не виборчий бар'єр, а виборчі комісії // Лівий берег (http://lb.ua). – 2011. – 13.09).

«Фронт змін» зацікавлений, щоб у 2012 р. до парламенту було обрано якомога більше молодих партій з їх конкретними програмами дій.

Своє бачення виборчого законодавства висловив голова Житомирської обласної організації «Фронт змін» Г. Зубко.

«Виборче законодавство визначає, яку ми будемо будувати державу. Мета закону одна – збудувати державу на демократичних принципах. Якщо громада може впливати на процеси формування влади – держава буде сильна. Як це відображається в запропонованому проєкті закону? Ніяк!» – сказав Г. Зубко.

За словами депутата облради, закон виписано в такий спосіб, що у разі запровадження одномандатних виборчих округів бути обраними в самовисуванців, крім олігархів, шансів немає.

«Освітянин чи лікар без обмеження виборчого фонду не зможе звернутися до мажоритарного округу. Причина проста: олігарху не потрібно створювати партію, долати відсотковий бар'єр. Простіше створити «бізнес-проект». А саме в регіонах, де є зацікавленість, знайти 10, 20, 30 людей готових балотуватися до Верховної Ради самовисуванцями. Потім профінансувати їхню виборчу кампанію й отримати у парламенті «свою фракцію», яка голосуватиме відповідно до потреб олігарха-замовника. Більше того, є загроза впливу на український парламент іноземної держави, якщо виборчу кампанію певної кількості самовисуванців профінансує громадянин іншої держави, зацікавлений у лобюванні своїх інтересів в Україні. Тому, потрібно обмежити виборчий фонд, щоб у парламенті були ті люди, які працюватимуть на державу, та депутати-фахівці в тих галузях, де потрібні реформи: освітяни, лікарі, аграрії», – переконаний Г. Зубко.

На думку голови обласного осередку «Фронту змін», «виборчі округи потрібно залишити в тих межах, які було визначено у 2002 р., та закріпити їх на тривалий термін. За такої умови в межах округів буде сформовано громади, які розумітимуть, що зможуть проголосувати на декількох виборах за кандидата чи партію, яка результативно працює, і не підтримувати того, хто є депутатом на окрузі лише номінально».

«У виборче законодавство потрібно чітко записати: кандидат-самовисуванець чи партія, балотуючись на виборах, повинна мати конкретну програму дій з визначеними термінами їх реалізації. За цієї умови депутат і партія будуть відповідальні й підзвітні виборцям», – стверджує Г. Зубко.

Підсумовуючи результати обговорення виборчого законодавства, голова обласного «Фронту змін» зазначив: «Перед тим як ухвалювати закон про вибори, ми повинні зрозуміти, яку державу ми хочемо будувати. Для цього потрібно розуміти, яка виборча система до якого устрою веде: до авторитарної держави чи до парламентської. Якщо збільшити прохідний бар'єр до 7 %, молоді партії до парламенту не потраплять і в державі буде двопартійність. «Фронт змін» зацікавлений, щоб до парламенту було обрано якнайбільше молодих політичних партій – обрано за їх конкретними програмами побудови держави. Тоді новообрані партії зможуть об'єднатися в Раді щодо вирішення конкретних питань. Конфронтації не буде. Отже, потрібно не піднімати виборчий бар'єр, виборчі округи затвердити в їх межах 2002 р. й не змінювати 10–20 років, дільничні комісії формувати шляхом жеребкування з числа представників партій-учасниць виборів, зобов'язати кандидата і партію йти на вибори з конкретною програмою дій з визначеними термінами реалізації» (*Житомирський депутат Г. Зубко висловив своє бачення виборчого законодавства // ZHitomirNEWS.com (<http://www.zhitomirnews.com>). – 2011. – 14.09).*

Законопроект «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень»

Верховная Рада приняла за основу кабальный правительственный законопроект «О гарантиях государства относительно выполнения судебных решений», противоречащий предвыборным обещаниям власти, заявил народный депу-

тат, первый секретарь Луганского обкома Компартии Украины С. Килинкаров.

По его словам, власть в очередной раз пытается сэкономить за счет простых граждан государства, не потревожив при этом олигархов.

«К большому сожалению, в Украине все происходит не так как у нормальных людей. Логика должна быть простой: чтобы улучшить жизнь среднестатистического украинца, необходимо переложить долю нагрузки на тех, кто получает не минимум в 900 грн, а зарплату в десятки тысяч грн и сверхприбыли. И сразу все заживут лучше. Но нет! Правительство предлагает новый абсурдный закон, который отменяет соцгарантии», – прокомментировал С. Килинкаров.

Ущемленными опять окажутся пострадавшие в результате аварии на ЧАЭС, шахтеры, ветераны войны, труда, дети войны и жертвы нацистских преследований.

«Кино окончено – при съемках фильма ни один олигарх не пострадал. Другими словам, Кабмин “протащил” свой закон и отстоял интересы крупного бизнеса, в то время, как в сегодняшней сложнейшей ситуации девиз у власти должен быть один: мир – хижинам, война – дворцам», – считает народный депутат.

Депутаты от КПУ за проект закона «О гарантиях государства относительно выполнения судебных решений» не голосовали (*Правительство загнало украинцев в кабалу // Ирта-fax (<http://irta-fax.com.ua>). – 2011. – 9.09).*

Законопроект «О гарантиях государства по исполнению судебных решений» предусматривает практически ручной режим управления социальными льготами. Такое мнение высказал заместитель Председателя Верховной Рады, один из лидеров партии «Батьківщина» Н. Томенко.

«В законодательстве от Верховной Рады забираются фактически все полномочия в определении социальных льгот и преференций социально уязвимым категориям, начиная от участников боевых действий и приравненных к ним лиц», – сказал он.

Второй опасностью законопроекта вице-спикер назвал то, что его принятие приведет к «тотальному манипулированию государственными финансами в избирательных целях».

Н. Томенко отметил, что только в результате протестов парламентской оппозиции законопроект был принят в первом чтении, а не в целом.

Вместе с тем вице-спикер подчеркнул, что в условиях его «сверхбыстрой» подготовки ко второму чтению рассмотрение законопроекта будет тестом на то, существуют ли в Украине профсоюзы, или они являются лишь партийным подразделением власти.

«Если профсоюзы промолчат и не смогут организовать давление на власть с целью не допустить принятия такого антинародного закона, это станет еще одним подтверждением, что в Украине отсутствует система влиятельных профсоюзных организаций, которые способны защищать интересы социальных групп», – сказал Н. Томенко (*Законопроект, лишаящий граждан социальных льгот, протестирует профсоюзы // Независимое Бюро Новостей (<http://nbnews.com.ua>). – 2011. – 12.09*).

Отменив льготы, власть хочет создать единый реестр социальных агентов. Об этом заявила народный депутат, представитель фракции Партии регионов И. Горина.

По ее словам, основной целью действий власти в социальной сфере, в частности принятие закона «О гарантиях государства по исполнению судебных решений», является создание единого реестра социальных агентов. При этом народный депутат сообщила, что на создание такого реестра понадобится от одного до двух лет.

И. Горина отметила, что выплаты различным льготным категориям граждан в переходном периоде будут осуществляться по механизму, который только предстоит создать творцам законопроекта «О гарантиях государства по исполнению судебных решений». Это должно произойти при подготовке его ко второму слушанию в парламенте, пока же такой механизм отсутствует.

На вопрос о том, почему механизм для реализации социальных обязательств не предусмотрен первым вариантом редакции закона, народный депутат ответила: «Мы это учтем. Для этого и существует второе чтение» (*Отменив льготы, власть создаст единый реестр социальных агентов // GolosUA.com (<http://www.golosua.com>). – 2011. – 14.09*).

Інше

«Команда професіоналов» В. Януковича в очередной раз опростоволосилась. Обещанного Президентом решения Венецианской комиссии по Уголовно-процессуальному кодексу не будет.

В последние несколько месяцев представители украинской власти, начиная от рядовых депутатов и заканчивая самим Президентом, не уставали рассказывать, какой гениальный Уголовно-процессуальный кодекс написала президентская рабочая группа. И как его ждут не дождутся в Венецианской комиссии. Из слов «регионалов» следовало, что сверх позитивный вердикт европейцев фактически в кармане. К примеру, член Венецианской комиссии от Украины С. Кивалов через официальный сайт Партии регионов раструбил на всю страну, что комиссия точно даст проекту кодекса позитивный вердикт. «Я думаю, что Венецианская комиссия даст позитивное заключение этому кодексу», – предсказывал С. Кивалов.

Да и министр юстиции А. Лавринович, под чутким руководством которого УПК и разрабатывали, также обещался в скором времени получить позитивное решение Венецианской комиссии.

Не будем сейчас вникать в детали нового проекта, он уже успел получить множество как позитивных, так и негативных отзывов. Лишь вспомним, что предыдущее детище А. Лавриновича – судебная реформа – получило разгромное заключение европейских экспертов. А в парламенте провластные депутаты даже надумали устроить передел парламентских комитетов, чтобы не дать оппозиции помешать продовать новый Уголовно-процессуальный кодекс.

Проект кодекса опубликовали на сайте Минюста 5 июля, тогда же А. Лавринович вновь заявил, что документ переведут на английский язык и направят на экспертизу Венецианской комиссии.

Время шло, а легендарный кодекс, который должен был решить чуть ли не все проблемы украинского правосудия, в комиссию так и не поступил. Европейский суд по правам человека жестко требовал от Украины прекратить незаконно годами содержать подозреваемых в СИЗО, но ответ власти был один: вот европейцы оценят новый кодекс, тогда и заживем. В то же время В. Янукович без лишних зазрений совести ветировал закон о сужении возможности содержать подозреваемых в СИЗО. Все оправдывалось ожиданием кодекса.

В. Янукович, снова услышав упреки в том, что лидеров оппозиции содержат в СИЗО больше года, в очередной раз перевел стрелки на новый кодекс. И проволока, мол, только за Венецианской комиссией.

«Нормально ли, на ваш взгляд, что экс-глава МВД Ю. Луценко и другие бывшие чиновники уже год находятся под стражей без вынесения приговора?» – спросил у Президента журналист. – Я думаю, не нормально. Чтобы это исправить, нужно менять Уголовно-процессуальный кодекс».

У Президента уточнили, мол, кодекс – дело долгое, а что сейчас надо сделать? На что В. Янукович, и оком не моргнув, ответил: «А осталось ждать совсем немного до возвращения УПК в Украину из Венецианской комиссии. Скорее всего, уже на этой осенней сессии он будет рассмотрен парламентом».

Снова отсылка на Венецианскую комиссию, но ведь там документа до сих пор нет. Как может быть: украинская власть ждет не дожидается вердикта, а европейцы и усом не ведут? Может, им ничего и не отсылали вовсе? А если отослали только недавно, то успеют ли в Венецианской комиссии в президентские сроки? Ведь Уголовно-процессуальный кодекс – это не маленький закон, а документ на 500 статей.

Представитель ПАСЕ в Венецианской комиссии, нардеп из фракции Партии регионов С. Головатый не смог сказать точно, поступил ли кодекс в комиссию, но усомнился, что такого рода документ вообще может быть предметом рассмотрения комиссии.

«У меня есть сомнение, что комиссия вообще будет рассматривать проект УПК. Ведь Венецианская комиссия вообще процессуальные кодексы не анализирует», – сообщил С. Головатый. Чтобы расставить все точки над і и получить официальные разъяснения от первоисточника, мы обратились напрямую к секретарю Венецианской комиссии Т. Маркертю.

«Проект Уголовно-процессуального кодекса Украины действительно был отправлен в Совет Европы, в том числе и в Венецианскую комиссию», – в начале сообщил Т. Маркерт. Но последующие его слова удивили. «Так как Венецианская комиссия – это орган конституционного, а не уголовного права, было решено, в согласии с украинскими властями, что текст не будет рассматриваться Венецианской комиссией. Его рассмотрят эксперты, назначенные Генеральным директором Совета Европы по правам человека и правовым вопросам. Хочу подчеркнуть, что проекта Уголовно-процессуального кодекса Украины не будет в повестке ближайшей сессии Венецианской комиссии 14–15 октября 2011 г., как и какой-либо последующей сессии», – полностью опроверг заявление

В. Януковича секретарь Венецианской комиссии. Да еще и указал, что украинские власти знали об этом. Но продолжали рассказывать нам свои сказки.

Казалось бы, какая разница, какой из органов или подразделений Совета Европы займется украинским документом: Генеральный директорат – структурное подразделение секретариата Совета Европы, или Венецианская комиссия – отдельный институт. Но наши чиновники упорно говорили именно о венецианцах. Или умышленно лгали, дабы придать пафоса своему проекту, или в окружении Президента нет человека, который хоть как-то бы разбирался в европейских юридических премудростях. Оба варианта для В. Януковича прискорбны. Да и для граждан Украины, которые могут очутиться в застенках СИЗО, тоже...

Р.С. Народный депутат от Партии регионов В. Колесниченко заявил, что законопроект о выборах народных депутатов Украины не может быть рассмотрен Венецианской комиссией. Сослался он на то, что документ не принят в первом чтении. В самой Венецианской комиссии о таком не слышали. И на запрос о том, будет ли на ближайшей сессии комиссии рассмотрен законопроект о выборах Верховной Рады, секретарь Венецианской комиссии Т. Маркерт ответил: «Конечно, будет. Он включен в повестку дня октябрьской сессии». Как и целый ряд других законопроектов, которые и близко к Верховной Раде еще не подносились. Да и Избирательный кодекс венецианская комиссия анализировала до первого чтения. Какие-то удивительные у «регионалов» познания в делах европейских (*Регионалы врут о Венецианской комиссии В. Червоненко, «Главком» // Главком: Новости политики и экономики (<http://glavcom.ua>). – 2011. – 9.09).*

Народный депутат Украины от фракции КПУ Е. Волюнец скептически оценивает разработанный вице-премьер-министром С. Тигипко законопроект о легализации заработных плат, несмотря на уверения высокого чиновника в том, что закон будет способствовать наполнению Пенсионного фонда и увеличит фонд заработных плат.

«Мера, предлагаемая вице-премьером, и впрямь хорошая, – сказал депутат-коммунист, отвечая на вопрос журналистов, – около половины населения страны получает зарплату “в конвертах”, а значит миллионы гривен так и не попадают в Государственный бюджет».

Однако Е. Волюнец поставил под сомнение «добрые намерения» С. Тигипко и обратил внимание СМИ на тот факт, что на протяжении нескольких месяцев, не замечая предложений коммунистов по улучшению наполняемости Пенсионного фонда, чиновник вдруг решил заняться продвижением законопроекта, отстаивающего интересы простых тружеников.

С одной стороны, по словам парламентария, от разговоров о скором принятии, да и от принятия самого закона о легализации заработных плат, власть только выиграет, продемонстрировав «заботу» о народе. А с другой – сможет неплохо подзаработать на штрафах от работодателей. Прекрасный повод с помощью экономических и законодательных рычагов влияния расправиться с негодными в ходе будущей избирательной кампании, а ведь она не за горами. Кроме того, никто не даст гарантию, что проверки выполнения закона не будут проводиться сугубо избирательно.

По мнению Е. Волюнца, на фоне переживаемых страной последствий кризиса закон о легализации заработных плат «напоминает пресловутую припарку, которую пытается поставить умирающему заботливый доктор».

«Только серьезные меры сегодня способны вывести страну из экономического коллапса. Зарплату “в конвертах” на государственных предприятиях не выдают. Именно поэтому Компартия Украины ставит на повестку Народного референдума вопрос об увеличении государственного сектора экономики за счет национализации предприятий ключевых ее отраслей. Вот только доходы от их работы в таком случае переключают из карманов олигархов в госбюджет, и на подобные меры власть, представляющая интересы крупного капитала, вряд ли согласится. Нынешнему режиму куда выгоднее перекладывать тяготы преодоления кризиса на плечи простых людей, прикрываясь при этом благими намерениями и популистскими мерами», – уверен депутат-коммунист *(Законопроект С. Тигипко о легализации зарплат – очередная горькая пилюля для простого труженика // Официальный сайт Коммунистической партии Украины (<http://www.kpu.ua>). – 2011. – 13.09).*

Народный депутат от Коммунистической партии В. Матвеев предлагает внести изменения в законодательство, касающиеся сохранения права собственности должника на единственное жилье и земельный участок, на котором оно размещено.

Соответствующий законопроект «О внесении изменений в Закон Украины «Об исполнительном производстве» был внесен на рассмотрение Верховной Рады на прошлой неделе.

Как говорится в пояснительной записке, учитывая, что задолженность народа за уплату жилищно-коммунальных услуг, кредитных обязательств и других платежей достигла невероятных размеров и, в большинстве случаев, при низком уровне жизни не может быть погашена; согласно ст. 52 п. 7 Закона Украины «Об исполнительном производстве» за задолженность более 10 размеров минимальной заработной платы граждане могут быть выселены из единственного жилья вместе с семьей.

По мнению В. Матвеева, учитывая, что в большинстве случаев это жилье было приобретено еще во времена Советского Союза и является народной собственностью, которую со временем владельцы превратили в частную, а также учитывая, что не построена инфраструктура социального жилья, которое в свою очередь предоставлялось бы для переселения в случае изъятия и реализации жилья лица, можно сделать вывод, что, оставляя законодательство в таком виде, под угрозой выселения оказываются наиболее социально незащищенные слои населения.

«Нормы Закона Украины “Об исполнительном производстве”, а именно ст. 52 п. 7 и ст. 63 п. 1, противоречат действующему законодательству, а именно нормам Гражданского кодекса Украины (ст. 311) и Жилищного кодекса Украинской ССР (ст. 9, 109, 116, 157), которые в свою очередь имеют большую юридическую силу и не отвечают принципам, заложенным в Конституции Украины (ст. 47)», – отмечается в записке.

Целью же законопроекта, разработанного нардепом-коммунистом, является «создание правовых условий для защиты права собственности на жилье».

С целью защиты собственников жилья и их права собственности, а также предупреждения роста числа лиц, не имеющих жилья, этот законопроект вносит изменения в законодательство по поводу запрета принудительного выселения из единственного жилья владельцев и их семей без мотивированного решения суда по этому поводу (*Коммунист Матвеев предлагает запретить выселение из квартиры людей, которые не платят за коммуналуслуги // Николаевские Вестни (<http://nikvesti.com>). – 2011. – 12.09.*)

Более половины украинцев не знают, что уже четыре месяца в стране действует закон о доступе к публичной информации.

Об этом сказала И. Бекешкина, директор фонда «Демократические инициативы» им. И. Кучерива.

Эксперт отметила, что на сегодняшний день нечем особо похвастаться в реализации закона о доступе к публичной информации, ведь 52 % населения ничего не знают о нем.

Еще треть населения, по ее словам, что-то слышали об этом законе, но не знают, о чем там идет речь, и лишь 11 % украинцев известны основные моменты документа.

При этом, подчеркнула И. Бекешкина, именно крымчане менее всего проинформированы об этом законе.

По словам эксперта, в Крыму 88 % населения ничего о законодательном акте не знают; в целом на юге страны 64 % населения ничего не слышали о законе о доступе к публичной информации.

Почти половина населения страны скептически относится к тому, что принятие закона сделает более прозрачной работу власти, 21 % населения позитивно относится к принятию закона и верит, что он позитивно повлияет на власть.

Исследование проводилось с 10 по 17 августа 2011 г. совместно с фондом «Демократические инициативы» им. И. Кучерива и социологической службой Центра Разумкова. В ходе исследования были опрошены 2007 респондентов от 18 лет во всех областях Украины. Статистическая погрешность не превышает 2,3 % (***Более половины украинцев не знают о законе про доступ к публичной информации // GolosUA.com (<http://www.golosua.com>). – 2011. – 13.09.***

Министерство аграрной политики и продовольствия Украины учит мнения и пожелания общественности, в том числе крупных сельхозтоваропроизводителей, при доработке законопроекта «О рынке земель». С этой целью на очередной рабочей встрече руководства Минагрополитики с представителями отечественных агрохолдингов было принято решение о создании рабочей группы, в состав которой войдут чиновники и сельхозпроизводители.

«Эта встреча с руководителями агрохолдингов состоялась уже во второй раз. Она имела исключительно практический характер и проводилась с целью внесения предложений и замечаний к законопро-

екту “О рынке земель”, чтобы он был действительно практичный и эффективный», – отметил министр аграрной политики и продовольствия Украины Н. Присяжнюк (*Законопроект «О рынке земель» будет дорабатывать спецгруппа // Ирта-факс (<http://irtafax.com.ua>). – 2011. – 13.09).*

На рассмотрение в Верховную Раду внесен законопроект № 8781 «О риелторской деятельности». Сами риелторы и юристы имеют к этому документу достаточно большое количество вопросов и замечаний, которые были озвучены в ходе круглого стола.

При детальном рассмотрении законопроекта, оказалось, что риелтором может быть человек только с высшим образованием не ниже бакалавра. Какое именно образование – не столь важно, будь то медик, учитель или маркетолог. Кроме того, необходима аттестация и прохождение специального обучения.

Эксперт-аналитик Е. Даниленко пояснил: «Кандидату в риелторы необходимо проходить специальные курсы в тех заведениях, которые определит Риелторская палата. По окончании курсов кандидату нужно будет сдать экзамен, после чего его включат в реестр субъектов риелторской деятельности и выдадут свидетельство о праве занятия риелторской деятельности».

По его словам, это не верно, и слишком утомительно как по количеству затраченного времени на обучение, так и по затратности процедуры.

Но даже если обучившиеся «счастливики» станут риелторами, всю их деятельность будет регулировать Риелторская палата.

«Не смотря на то, что риелторская палата считается общественной саморегулирующей организацией, при вступлении данного закона в силу, эта структура автоматически приравнивается к госоргану. Более того, в состав ее высшего органа войдут 10, не менее 4 из них будут представлять госорганы. При этом решения совета риелторской палаты будут правомощными при условии наличия кворума в 3/4 от общего состава и при принятии решения в 2/3», – разъясняет Е. Даниленко.

По его словам, получается, что хоть один из представителей госорганов обязан будет проголосовать. Таким образом, государство вводит некий надзор за риелторской деятельностью через саморегулирующую организацию.

Также аналитики отметили, что самым парадоксальным, пожалуй, можно назвать то, что данным законопроектом предусматривается возможность работы риелтором, не называясь таковым. Т. е. если при ведении посреднического бизнеса на рынке недвижимости употребление самого слова «риелтор» не используется, то можно спокойно заниматься риелторской деятельностью, оформляя свою деятельность, как, скажем, хозяйственную. Но при этом не нужно будет ни обучаться, ни получать сертификаты, ни отчитываться перед риелторской палатой и т. д.

Вице-президент ВГО «Лига экспертов Украины» С. Бовсуновская рассказала: «Механизм смешанного регулирования, касающийся участия государственных чиновников деятельности общественных организаций, и плюс механизм саморегулирования в отсутствие законодательной базы по саморегулированию у нас в Украине, который поставлен в планы на 2012 г., противоречит ст. 4 Закона о борьбе с коррупцией, где четко указано, что чиновники не имеют права участвовать в приоритетной работе с хоз. субъектами».

По её словам, данный законопроект не соответствует статусу закона. В документе есть масса несоответствий законам Украины и, более того, данный проект создает все условия для коррупции. С. Бовсуновская считает, что пояснительная записка полностью не соответствует нормам, выложенным в данном законопроекте.

Совершенно другого мнения придерживается председатель правления союза консультантов по недвижимости В. Несин, который участвовал в разработке данного законопроекта.

«Нет никаких секретов. При работе над концепцией законопроекта, приглашали всех. В 2009 г. инициативная группа обратилась к народному депутату И. Просолову с концепцией урегулирования рынка недвижимости. Работа длилась очень долго.

Первый раз, когда законопроект был подан на рассмотрение в Верховную Раду, фракция коммунистов не проголосовала и законопроект был отправлен на доработку. 21 июля 2011г. мы снова обратились к депутату с той же концепцией, но улучшенной и доработанной. Ни о какой монополизации и коррупции речи быть не может», – уточнил В. Несин (*Закон «О риелторской деятельности» не понравится риелторам // Минфин.com.ua (<http://minfin.com.ua>). – 2011. – 15.09).*

В законопроекте «О высшем образовании» содержится слишком много положений о реформе Министерства образования, а не университетов.

Об этом заявил президент Киево-Могилянской академии С. Квит.

По его словам, документ содержит более 100 положений о Министерстве образования и науки, например, какие у него права. Но реформа системы образования, подчеркнул эксперт, – это реформирование университетов.

Также, по мнению С. Квита, украинские вузы не появляются в мировых рейтингах, потому что украинское руководство пытается сделать зависимыми ректоров университетов, то есть вузы являются неавтономными и не могут конкурировать с западными.

Эксперт заявил, что, реформируя образование, необходимо сделать ответственными за подготовку специалистов именно вузы, но им нужно дать инструменты, чтобы университеты могли диверсифицировать источники материальных поступлений. Главное в вузах, по его мнению, – это академическая автономия, что перечеркивается в законопроекте МОН (*Закон о высшем образовании реформирует само министерство, а не вузы // GolosUA.com (<http://www.golosua.com>). – 2011. – 18.09).*

ПРОГНОЗИ

Народный депутат от Партии регионов В. Олійник считает, что процесс принятия законопроекта о выборах народных депутатов будет не легок, будет много поправок, изменений, доработок, и одобрен он будет в октябре.

«Этого законопроекта в смысле юридическом, зарегистрированного в Верховной Раде, нет: есть инициатива субъекта законодательной инициативы – это Президент, он создал рабочую группу, поработали. Теперь Венецианская комиссия адресовала это тем авторам, которые направили на экспертизу этот закон.

Я думаю, что в большинстве они будут учтены, и ожидаю, что в сентябре не пройдем мы сразу, я думаю – первое чтение, второе, будут поправки, будут предостережения, аргументы. Я думаю, что в октябре мы примем этот законопроект», – заявил В. Олійник

(В ПР прогнозируют принятие закона о выборах Рады в октябре // Комментарии – proUA (<http://politics.comments.ua>). – 2011. – 15.09).

В результате проведения земельной реформы землю скупят несколько семей с целью через несколько лет перепродать эту землю и заработать на этом несколько десятков миллиардов долларов. Такой прогноз сделал народный депутат Украины А. Гриценко.

Депутат уверен, что у власти отсутствует крепкий фундамент для реформы.

По его мнению, надо проводить эффективную аграрную политику – «чтобы создавались рабочие места, поднимался уровень социальных стандартов на селе. Для этого не нужен институт частной собственности на землю. Для этого достаточно, чтобы был эффективный институт долгосрочной аренды с правом залога в банке для получения кредита, с правом передачи в наследство. Но в пакете с этим идет требование иметь суд, который защищает любую собственность – личную, корпоративную, государственную. Если этого нет, если можно рейдерски захватить любую собственность, любые предприятия, независимо от формы собственности, то тем более нет смысла говорить о земельной реформе в том понимании, как она представлена законопроектом, который внесло правительство. Поэтому я не буду голосовать за этот законопроект, и главная причина – я вижу, чем это завершится. Это завершится тем, что землю скупят несколько семей – и не с целью проведения эффективной аграрной политики, не с целью подъема села и уровня социальных стандартов на селе для тех людей, которые там работают, а с целью через несколько лет перепродать эту землю, заработать на этом несколько десятков миллиардов долларов и на этом поставить точку», – заявил парламентарий *(Земельная реформа завершится тем, что украинскую землю скупят несколько семей // Левый берег (<http://economics.lb.ua>). – 2011. – 15.09).*

Компартия Украины практически завершила подготовку обращения в Конституционный Суд по поводу отмены пенсионной реформы. Об этом заявил лидер Компартии П. Симоненко.

По словам П. Симоненко, вскоре КПУ попытается передать обращение в КС. Однако лидер Компартии подчеркнул, что не собирается

подписывать обращение с националистами, поскольку, по его мнению, именно их действия и привели к тому, что условия реформ нам диктует международная финансовая организация (*КПУ подготовила Конституционное обращение против пенсионной реформы // GolosUA.com (<http://www.golosua.com>). – 2011. – 16.09*).

В случае, если Конституционный Суд признает, что законы о пенсионной реформе и об отмене льгот противоречат Основному закону, власть все равно может найти способ «обойти» это решение. Об этом сообщил народный депутат от фракции КПУ Е. Царьков.

По его словам, шансов на поддержку Конституционного Суда обращения КПУ относительно пенсионной реформы и отмене социальных льгот немного. При этом, как напомнил нардеп, к примеру, в 2008 г. КС отменил «незаконный» бюджет, в котором правительство Ю. Тимошенко пыталось отменить ряд социальных выплат. Тогда же Премьер-министр закрепила отмену льгот через постановление Кабинета Министров.

Таким образом, по мнению Е. Царькова, у нынешней власти также будут все возможности закрепить «антисоциальные законы», даже в случае, если КСУ признает их неконституционными (*Шансов обжаловать пенсионную реформу в КСУ немного // GolosUA.com (<http://www.golosua.com>). – 2011. – 19.09*).

Активные протесты граждан не позволят власти принять закон, предусматривающий отмену льгот. Об этом сообщил народный депутат от фракции КПУ Е. Царьков.

По его мнению, на данный момент помешать принятию в парламенте Закона «О гарантиях государства по исполнению судебных решений», который фактически отменяет существующие на сегодняшний день социальные выплаты, могут масштабные акции протеста населения.

Так, к примеру, сегодня уже на улицы города вышли одесситы, которых принятие данного закона коснется непосредственно. По информации Е. Царькова, афганцы, чернобыльцы, ветеранские организации провели масштабную акцию протеста в Одессе. Однако, по мнению коммуниста, такие акции должны пройти во всех городах, чтобы данный закон не был проголосован.

При этом нардеп отметил, что в нынешнем проекте бюджета на 2012 г. льготы вообще не предусматриваются, поэтому населению необходимо как можно быстрее активизироваться и отстаивать свои права (*Добиться возвращения льгот можно будет только через протесты // GolosUA.com (<http://www.golosua.com>). – 2011. – 19.09).*

Постановление Национального банка Украины, обязывающее украинцев при купле-продаже валюты предъявлять паспорт, является ошибкой Нацбанка и правительства. Об этом заявил финансовый эксперт В. Суслов.

Эксперт уверен – данное постановление не что иное, как неудачная попытка снизить объемы скупки иностранных валют в Украине. Такое решение только еще больше усугубит ситуацию, и украинцы выстроятся в еще большую очередь в пунктах обмена валют.

«По сути, это мягкая форма ограничения доступа к валюте, которая, как я сказал, не будет эффективна. А попытка эта вытекает из того, что по всем данным объемы скупки валют за последний год действительно очень превышают объемы ее продажи. Эффективными эти меры не будут, но принятие такого постановления я бы все же оценил как ошибку Нацбанка и правительства, потому что любые демонстрируемые публично попытки ограничить доступ к валюте вызывают панику и дополнительное недоверие к гривне, стремление избавиться от гривни, поменяв ее на валюту. И я думаю, что реальные объемы скупки валюты не уменьшатся, а, наоборот, увеличатся, в том числе и с использованием теневых схем», – отметил экономист.

Кроме того, эксперт подозревает, что это решение принято не просто так, а в угоду бизнес-структурам, которые на этом собираются зарабатывать немалые деньги.

«Я вообще подозреваю, что это постановление – это развитие определенного бизнеса, и новое то, что все эти требования по идентификации не распространяются на банковские автоматы, которые могут принимать валюту. Вводится еще и система скупки валюты через банкомат – в любых объемах и без всякой идентификации. Возможно, что уже некоторые банки к этому подготовились, и речь идет о том, что будет развит новый вид бизнеса», – резюмировал В. Сулов (*Постановление НБУ, обязывающее предъявлять паспорт при купле-продаже валюты еще больше усугубит ситуацию // КИД (<http://zadonbass.org>). – 2011. – 20.09).*

Закон Украины «О восстановлении платежеспособности должника или признании его банкротом» не соответствует ни международным стандартам, ни требованиям. На сегодня Министерством юстиции проводится работа по подготовке новой редакции законодательства в этой сфере.

По словам директора департамента нотариата, банкротства и функционирования центрального удостоверяющего органа Министерства юстиции Е. Чижмарь, действующий Закон «О восстановлении платежеспособности должника или признании его банкротом» на сегодня является источником серьезных проблем в данной сфере. Особенно остро стоит проблема по подготовке и деятельности арбитражных управляющих.

Так, по словам Е. Чижмарь, большинство арбитражных управляющих в Украине на сегодня не имеют профессиональной подготовки. В Украине отсутствует система по отбору и повышения квалификации арбитражных управляющих.

Директор департамента Минюста отметила, что положительная статистика относительно результатов деятельности арбитражных управляющих по восстановлению платежеспособности должников является мизерной.

Полномочия по формированию и обеспечению реализации государственной правовой политики по вопросам банкротства были возложены на Минюст Указом Президента от 6 апреля 2011 № 395/2011. Данным указом глава государства утвердил положение о Министерстве юстиции Украины (*Закон о банкротстве переделают // Ирта-
fax (<http://irtafax.com.ua>). – 2011. – 19.09).*

С 1 октября 2011 г. начинают действовать изменения, которые были внесены Законом Украины от 7 июля 2011 г. № 3609-VI в раздел VIII «Экологический налог» Налогового кодекса Украины.

В соответствии с внесенными изменениями изменен состав налоговых агентов, обязанных удерживать и уплачивать в бюджет экологический налог, который взимается за выбросы в атмосферу загрязняющих веществ передвижными источниками загрязнения в случае использования топлива, а именно: вместо субъектов, осуществляющих оптовую и розничную торговлю топливом, налоговыми агентами в соответствии с обновленными нормами ПКУ определены

производители и импортеры топлива. Также изменены объект и база налогообложения, порядок исчисления, представления налоговой декларации и уплаты экологического налог (*Украину ожидает обновленный «экологический налог» // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 19.09).*

КОМЕНТАРІ ЗАРУБІЖНИХ ЕКСПЕРТІВ

В Избирательном кодексе отсутствует ясность в вопросе возможности оспорить результаты выборов. Об этом говорится в предварительном неофициальном выводе Венецианской комиссии относительно проекта закона «О выборах народных депутатов Украины».

Вывод основывается на комментариях к законопроекту, предоставленных двумя членами Венецианской комиссии, – А. Эндзинсом (Латвия) и С. Дармановичем (Черногория), а также правовым экспертом ОБСЕ Д. Биссоном.

Один из моментов, который отмечается в выводах, – законопроект затрагивает только выборы народных депутатов. «Это не соответствует резолюции Парламентской ассамблеи Совета Европы о том, что все правила проведения выборов должны быть кодифицированы в единый Избирательный кодекс, чтобы обеспечить единые процедуры, применяемые ко всем выборам», – говорится в отчете.

При этом члены Венецианской комиссии отмечают такие положительные изменения в законопроекте:

- средствам массовой информации (СМИ) предоставляется неограниченный доступ ко всем публичным мероприятиям, связанных с выборами, заседаниям избирательных комиссий и помещениям избирательных участков в день выборов;
- председатели, зампредседатели и секретари окружных избирательных комиссий (ОИК) должны пройти обязательное обучение в Центральной избирательной комиссии (ЦИК) до вступления в должность;
- у членов комиссии, не согласных с решением, есть два дня на подачу письменных комментариев, которые должны быть приложены к протоколу;
- законопроект исключает положения, которые предоставляют членам избирательной комиссии от партий право удалить члена ИК без пояснения причины;

– предлагается отменить право участковых избирательных комиссий (УИК) вносить избирателей в списки в день выборов. Избиратели могут быть внесены на основании судебного решения;

– предоставление независимым кандидатам возможность для участия в выборах;

– законопроект не содержит положения, позволяющего подавать жалобы либо в вышестоящую избирательную комиссию, либо в суд.

В выводах отмечается, что законопроект предусматривает детальное регулирование парламентских выборов в Украине с попыткой предвосхитить самые непредвиденные обстоятельства, которые могут возникнуть во время избирательного периода. «Текст проекта закона порой чересчур подробный и чрезмерно сложный, что может создать трудности с его пониманием и осуществлением в избирательных комиссиях», – говорится в комментариях к законопроекту.

При этом в отчете подчеркивается, что ряд вопросов, поднятых в предыдущих докладах ОБСЕ и Венецианской комиссии, в законопроекте остаются нерешенными. «Следует уделить внимание выполнению этих рекомендаций в законопроекте до его представления в парламент», – считают эксперты. Эти вопросы включают в себя:

– ограничение права баллотироваться для тех, кто осужден за умышленное преступление, независимо от тяжести совершенного преступления;

– отсутствие четких критериев и сроков определения границ избирательных округов;

– отсутствие ясности в вопросе возможности оспорить результаты выборов;

– отсутствие полной информации до и после выборов об источниках и суммах финансовых взносов, видов и объемов расходов кампании. Также отсутствует независимый контроль за финансированием политических партий и избирательных кампаний. В документе также отсутствуют эффективные, соразмерные и сдерживающие санкции за нарушение положений финансирования избирательной кампании;

– некоторые положения ограничивают право на свободу выражения мнения;

– максимальное число избирателей на каждом участке ограничено 2500;

– разрешение наблюдателям «принимать все необходимые меры для прекращения противоправных действий во время голосования и подсчета голосов на избирательном участке»;

– два или более международных групп наблюдателей, желающих координировать свою деятельность, должны предварительно получить согласие ЦИК;

– для легитимности бюллетеня, члены УИК должны его подписать, прежде чем давать избирателям;

– законопроект содержит положения, позволяющие УИК объявить недействительными результаты на основании произвольных стандартов относительно недопустимых злоупотреблений.

Члены Венецианской комиссии также отметили, что, кроме принятия поправок к законодательной базе, для обеспечения проведения выборов в соответствии с международными стандартами необходима полная и эффективная реализация закона (*Венецианская комиссия нашла, как положительные, так и отрицательные моменты в законопроекте о выборах // КИД (<http://zadonbass.org>). – 2011. – 14.09*).

Избирательное использование правосудия в Украине может негативно повлиять на ратификационный процесс после подписания Соглашения об ассоциации Украина – ЕС. Об этом заявил глава представительства Евросоюза в Украине Ж. Мануэль П. Тейшейра.

«Мы ведем переговоры о Соглашении об ассоциации. Они очень важны для Брюсселя и Киева. В то же время возникают серьезные риски из-за избирательного использования правосудия», – сказал он. По словам главы представительства Евросоюза, руководство ЕС регулярно доносит до украинских властей опасность негативного влияния некоторых событий в стране на ратификационный процесс.

П. Тейшейра также отметил, что украинское законодательство, которое осталось с советских времен, в частности Уголовный кодекс, должно быть изменено для того, чтобы отвечать европейским стандартам (*Уголовный кодекс Украины должен быть изменен // MIGnews.com.ua (<http://www.mignews.com.ua>). – 2011. – 19.09*).

ЩОДЕННИК БЛОГЕРА

Блог UBR

Об авторе: Е. Овраменко, депутат Киевсовета, зам. главы Постоянной комиссии Киевсовета по вопросам торговли, предпринимательства, общественного питания и услуг.

Украина, которая сейчас проходит преобразование своей экономической и политической системы, наконец, максимально приблизилась к решению давно перезревшего «земельного вопроса», который на протяжении 20 лет независимости успел обрасти изрядными политическими манипуляциями.

Роль земли в становлении и развитии украинской нации тяжело переоценить. Поэтому любой неверный реформаторский шаг, и последствия могут быть плачевными не только для национальной экономики, но и общества в целом.

Априори, запрет купли-продажи земель сельскохозяйственного назначения деформирует в государстве природу частной собственности на землю. В Украине де-факто она вроде бы и существует, а де-юре – не работает. Бездарные земельные указы и сертификаты, паи и прочие юридические выдумки в Украине открыли дорогу беспрепятственному «дерибану» земельных ресурсов в городах и селах, создали мощнейший теневой рынок земли, насквозь пронизанный коррупционными и полукриминальными схемами. Как известно, в июне 2011 г. принят долгожданный Закон «О Государственном земельном кадастре», а 2 августа его подписал Президент Украины. Он вводит положение о полной открытости данных Земельного кадастра, при этом Единая система учёта должна быть создана до 1 января 2012 г. На подходе и второй Закон, первоначально необходимый для отмены моратория на продажу земель – «О рынке земли». Кабмин передал его в парламент, и по прогнозам политиков он будет принят Верховной Радой в сентябре – октябре текущего года. Именно эти законодательные акты, по мнению власти, должны стать столпами, на которых будет держаться весь рынок земли в Украине. Но не окажутся ли эти столпы «глиняными»? Можно ли действительно эти законодательные шаги назвать реформой или в них все же заложены «краеугольные камни», о которые потом споткнется весь земельный рынок? Отложив демагогию для политиков на высоких трибунах, попробуем разобраться, что предлагает в ближайшей перспективе

законодатель, чтобы цивилизовать земельный рынок нашей страны и чем это может «грозить».

1. Первая ласточка «земельной реформы» – принятый Закон «О земельном кадастре», содержит массу отсылочных норм, из-за которых базовые аспекты остаются неурегулированными. Речь идет о том, что Кабинет Министров вправе своими актами устанавливать и изменять порядок размещения данных кадастра в Интернете, порядок составления и утверждения требований к оформлению кадастровых планов земельных участков, порядок доступа нотариусов к кадастру и порядок пользования сведениями и документами кадастра и пр. Все мы знаем, что неточность отечественных законов, масса пробелов, которые они содержат, в конечном итоге приводят к новым коррупционным и мошенническим схемам. Позволительная ли это роскошь для базового земельного Закона?

2. Законопроектом «О рынке земли», граничная максимальная площадь земельных участков для ведения товарного сельскохозяйственного производства в частной собственности одного лица в целом не может превышать 2100 га (ст. 15 проекта Закона). Не слишком ли это роскошная цифра? Фермеры и селяне уже опасаются того, что местные зажиточные и большие семьи просто будут скупать землю районами, а то и областями, создавая новую прослойку общества – земельных рантье, для которых земля станет лишь объектом спекуляции.

3. Вызывает вопросы и порядок приобретение земельного пая путем оформление завещания, предусмотренный вышеуказанным законопроектом. Именно унаследованные участки в проекте закона исключаются из граничного размера землепользования в 2100 га. Таким образом, появляется еще одна «лазейка» для земельных спекулянтов. Возникает закономерный вопрос: почему бы не установить законодательное требование обязательного отчуждения землепользователями излишков земли, превышающих 2100 га? Кроме того, эта же схема с наследованием для иностранцев существуют и сейчас, и судя по всему законодатель не собирается ее ликвидировать по непонятным причинам.

4. Еще одна проблема будущего рынка земли – стоимость земельных участков с\х назначения. Многие политики и чиновники предрекают, что еще до вступления в силу положений Закона о рынке земли, начнется ажиотажная скупка сельхозугодий по низким ценам, на уровне 700–900 евро за га, при том, что стоимость земли в сосед-

них странах Восточной Европы составляет от 15 тыс. до 30 тыс. евро за га. Многие эксперты абсолютно верно указывают, что, безусловно, для жителей села даже такие заниженные цены за их земли станут немалым искушением, и они начнут продавать их, тогда как с вступлением в действие Закона о рынке земли оценочная стоимость земельных участков будет составлять не менее 1,5 тыс. евро. Какие социальные последствия могут последовать за такими событиями, думаю, особо не нужно расписывать, примеры есть в истории не одного государства.

5. Проект Закона «О рынке земли» дает преимущественное право на приобретение земельных участков частной собственности для ведения личного сельского хозяйства и товарного сельскохозяйственного производства Госземагентству, органам местного самоуправления, собственникам смежных земельных участков. Однако с точки зрения цивилизованного рынка, адекватной эту норму назвать тяжело. Кроме того, опыт России, которая раньше Украины пошла по пути «реформы» земли, продемонстрировал, что местные чиновники развернули целый бизнес по торговле отказами от преимущественного права. Что мешает украинским коррупционерам перенять «опыт» соседей? Непонятно, почему из этого списка исключены предприятия агропромышленного комплекса, с которыми в сельское хозяйство могли прийти настоящие деньги? К примеру, в Германии потенциальный покупатель должен обосновать цель покупки земли и представить свидетельство о профподготовке, то есть доказать, что он приобретает землю не для спекуляции. Правда, отечественный законопроект в то же время предусматривает, что фермерские хозяйства, являющиеся юридическими лицами, могут получить право покупать землю. Но я согласна с теми экспертами, которые утверждают, что под благой, на первый взгляд, нормой о защите фермерских хозяйств, в Украине все же появится класс крупных латифундистов, которые будут использовать «схему» и с фермерскими хозяйствами и вышеуказанную схему приобретения земельного пая арендаторами через оформление завещания. А граничная максимальная площадь земельных участков в 2100 га для ведения сельскохозяйственного производства одним лицом останется для них лишь на бумаге.

В заключении подчеркну, что в большинстве развитых стран Европы, Азии и Северной Америки существует порядок отчуждения земель сельскохозяйственного назначения, действие которого направлено на эффективное использование земель и борьбу со

Щоденник блогера

спекулятивными сделками, а не только лишь на защиту от массовой скупки земли иностранцами. В Украине же, для того чтобы суть наметившихся земельных «новшеств» потом можно было с полной уверенностью назвать «реформой», должна заключаться в превращении земли из ресурса, распределяемого коррупционерами-чиновниками, в рыночный товар, имеющий свою адекватную стоимость, эффективно используемый по назначению и распределяемый согласно четким юридическим законам, за несоблюдение которых должна следовать ответственность. Пока мы наблюдаем, что если нормы проекта закона о рынке земли останутся прежними и в таком же духе будут приняты и другие Законы: «О зонировании земель», «О сохранении и соблюдении плодородия почв», «О консолидации», то в Украине не избежать появления новой касты крупных земельных рантье, извращенного понятия фермерства, обнищания и обезземеливания жителей села. Времени исправить законодательство осталось крайне мало, а от того, по каким законам на старте начнет функционировать земельный рынок страны, зависит его будущее развитие и экономическое развитие всей Украины (*Земля и реформа // Блог UBR (<http://blog.ubr.ua>). – 2011. – 14.09.*)

Христианский медиа-блог Греху.Net

Об авторе: **anba on**

Депутаты хотят легализовать игорный бизнес в Украине.

В Верховной Раде зарегистрирован законопроект об игорном бизнесе в Украине, инициированный народным депутатом от Партии регионов О. Царевым. В документе предлагается легализовать проведение азартных игр как в казино, так и в электронных (виртуальных) клубах интеллектуально-коммерческих игр. Текст законопроекта опубликован на сайте ВР.

Данным законопроектом разрешается проведение азартных игр только в казино и в электронных (виртуальных) клубах интеллектуально-коммерческих игр.

Также законопроект предлагает территориально локализовать проведение азартных игр, ужесточить требования к отведенным для этого территориям.

Казино предлагается разрешить размещать только в пятизвездочных гостиницах с количеством номеров не менее шести-

десяти и трех- и четырехзвездочных гостиниц с количеством номеров не менее 60 в Автономной Республике Крым.

Кроме того, планируется ужесточить требования к организаторам азартных игр. Право принимать участие в азартных играх сохраняется за лицами, которым исполнился 21 год, и только тем, которые являются дееспособными, не имеют признаков алкогольного, наркотического или другого опьянения.

Оборудование и устройства, программное обеспечение, которые используются для организации и проведения азартных игр, должны подлежать обязательной сертификации и тестированию.

Соответствующий проект закона определяет правовые, организационные и другие особенности государственного регулирования хозяйственной деятельности в сфере организации и проведения азартных игр, осуществления контроля за их проведением с целью обеспечения защиты интересов граждан, общественной морали и нравственности, экономических интересов государства, упорядочения территориальной организации деятельности в этой сфере.

Комментарии:

А. Полищук: лучше вот так, чем как сейчас – все эти конторки продолжают работать и качать деньги с несчастных (*Депутаты хотят легализовать игорный бизнес в Украине // Христианский медиа-блог Grehu.Net (<http://grehu.net>). – 2011. – 13.09).*

Блог UBR

Про автора: І. Рибаків, народний депутат України V та VI скликань.

У Верховній Раді зареєстровано законопроект, з прийняттям якого в українських містах знов засвітяться закличні вогні казино.

Автори цього ганебного документа проігнорували думки психологів та вихователів, представників Церкви та батьків підлітків-ігроманів, правоохоронців та експертів. Хоча вони не можуть не розуміти, що рулетка – поняття, яке не має нічого спільного з українською мораллю та звичаями. І пропонувати суспільству подібні «забави» може лише той, хто дбає не про моральне здоров'я нації, а про власну користь та наживу.

У зв'язку з цим фракція «Реформи заради майбутнього» заявляє свій рішучий протест проти прийняття закону про гральний бізнес в Україні. Депутати нашої фракції ні за яких обставин не будуть голосувати за цей законопроект і закликають до цього усіх своїх колег по парламенту.

Викликає подив посилання авторів закону на світовий досвід. Хочу нагадати: у більшості країн світу гральний бізнес або заборонений, або дозволений лише на спеціально відведених для цього територіях. Приміром, американцям для цього доведеться їхати в пустелю, посеред якої виріс Лас-Вегас, в Росії створено чотири ігрові зони, розташування яких говорить саме за себе: «Азов-Сіті», «Сибірська монета», «Примор'я» та «Янтарна» (в Калінінградській області).

Не витримують критики й аргументи лобістів «грального» закону про підвищення – у разі його прийняття – туристичної привабливості України напередодні Євро-2012.

Ми переконані: для іноземних гостей гральний стіл ніяк не може стати заміником Софії Київської. До речі, у Парижі нема жодного казино. То хіба туристична привабливість французької столиці від цього постраждала?

Абсурдні твердження авторів законопроекту й про те, що казино розташовуватимуться лише в п'ятизіркових готелях. А, отже, пересічний громадянин навряд чи матиме до них доступ. Ігромани – а таких, як свідчила статистика, в Україні вже 7 % і ще 11 % – потенційно залежних, не зупиняться ні перед чим, навіть перед дверима п'ятизіркового готелю.

Тому ми відмітаємо всі доводи авторів цього абсолютно аморального законопроекту як необґрунтовані, голослівні та безпідставні. Ігровий бізнес у нашій країні залишається – і повинен залишатися! – під заборону. І фракція «Реформи заради майбутнього» докладе до цього максимум зусиль (*Ми рішуче протестуємо проти реанімації грального бізнесу в Україні // Блог UBR (<http://blog.ubr.ua>). – 2011. – 16.09.*)

Християнський медиа-блог Греху.Не

Об авторе: anba on

Парламент намерен обеспечить право иностранцев на свободу вероисповедания.

Верховная Рада Украины 9 сентября рассмотрела новую редакцию Закона о правовом статусе иностранцев и лиц без гражданства (законопроект № 8570), который среди прочего регулирует визовые процедуры и порядок религиозной деятельности иностранцев, сообщает Институт религиозной свободы.

Депутаты решили доработать терминологические неточности документа и отправили его на повторное второе чтение. За такое решение проголосовали 265 народных избранников из 360 зарегистрированных в сессионном зале.

Наиболее важными в контексте свободы вероисповедания являются изменения, предусматривающие разрешение осложнений визовых процедур для священнослужителей-иностранцев, о чем недавно заявил Всеукраинский совет церквей и религиозных организаций.

Ст. 5 законопроекта устанавливает, что иностранные граждане и лица без гражданства могут находиться в Украине не только с целью трудоустройства в религиозных организациях. Вместо этого предлагается более расширенная формулировка – «для участия в деятельности религиозных организаций», что по сути может включать проповедническую деятельность, обучение в духовных учебных заведениях и трудоустройство.

Согласно п. 6 ст. 5 проекта пребывание на территории Украины иностранных священнослужителей является законным при наличии приглашения от религиозной организации, зарегистрированной в установленном порядке, и вида на жительство на период деятельности в Украине.

При этом п. 6 ст. 6 новой редакции определяет, что основанием для выдачи вида на жительство в данном случае является заявление иностранца и лица без гражданства, ходатайство соответствующей религиозной организации и справка о регистрации устава (положения) такой религиозной организации.

Кроме этого, в ст. 19 проекта Закона цитируются Конституция и Закон Украины «О свободе совести и религиозных организациях», которые гарантируют каждому иностранцу право на свободу вероисповедания.

«Иностранцам и лицам без гражданства, находящихся под юрисдикцией Украины, гарантируется свобода исповедовать любую религию или не исповедовать никакой, беспрепятственно отправлять единолично или коллективно религиозные культы и ритуальные обряды,

вести религиозную деятельность, открыто выражать и свободно распространять свои религиозные или атеистические убеждения», – указано в законопроекте.

После доработки в профильном Комитете по вопросам прав человека, национальных меньшинств и межнациональных отношений законопроект будет повторно рассмотрен в Верховной Раде Украины. По словам спикера парламента В. Литвина, это произойдет на ближайшей пленарной неделе – с 20 по 23 сентября этого года (***Парламент намерен обеспечить право иностранцев на свободу вероисповедания // Христианский медиа-блог Греху.Net (<http://grehu.net>). – 2011. – 14.09).***

Для нотаток

Редакційна група відділу
синтезу соціокультурних мережевих ресурсів
Н. Автономова, Т. Дубас,
Л. Степченко, Ю. Шлапак

Комп'ютерна верстка
А. Бергелська

Підп. до друку 21.09.11.
Формат 60x84/16. Друк. офс. Папір офс.
Видається в друкованому та електронному вигляді.

Надруковано у НВЦ Національної бібліотеки України
імені В. І. Вернадського
03039, м. Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3

Шановні колеги!

Запрошуємо вас до співдружності в розробці нового періодичного видання, що має на меті оперативно відображати актуальні питання законотворення. Ваші відгуки і пропозиції просимо надсилати за електронною адресою: gdp@yandex.ua.